

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้านหนองแก หมู่ที่ 4

นางสุภาภรณ์ ศรีทองเพชร

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
ปีการศึกษา 2544

สุภาภรณ์ ศรีทองเพชร : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
บ้านหนองแก หมู่ 4 ต.วังไทร อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา

อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์ ดร.ธีระสุด สุขกำเนิด

การประเมินกองทุนหมู่บ้านหนองแก หมู่ 4 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนในหมู่บ้าน เพื่อทราบผลดำเนินงานบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านหนองแก และให้ได้ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนคติของประชาชนหมู่บ้านหนองแก มีวิธีการดำเนินการโดยใช้รูปแบบการประเมินเชิงระบบแบบ ซิปป์โมเดล (CIPP Model) เป็นการประเมิน 2 หน่วยระบบ คือ หน่วยระบบ A และหน่วยระบบ B หน่วยระบบ A คือการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ หน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย และทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยได้ข้อมูลจากแบบ รายงาน บร.1-บร.12 ได้ผลของประชากรกลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกกองทุนทั้งหมด 113 คน มีคณะกรรมการบริหารเงินกองทุนจำนวน 15 คน เป็นผู้ที่ได้เงินกู้จากกองทุนจำนวน 44 ราย รวมเป็นเงิน 656,000 บาท (หกแสนห้าหมื่นหกพันบาทถ้วน) และเป็นสมาชิกที่ยังไม่ได้ขอกู้เงินจากกองทุนจำนวน 69 ราย สมาชิกที่กู้เงินจากกองทุนไปส่วนใหญ่ นำเงินไปลงทุนในการประกอบอาชีพทางการเกษตร และได้ทราบผลการบริหารจัดการกองทุน มีการจัดโครงสร้างองค์กรอย่างชัดเจน มีการพึ่งพาตนเอง ประชาชนในหมู่บ้านมีความสามัคคี ร่วมมือร่วมใจกันทำงานเพื่อชุมชนอย่างแท้จริง มีการจัดตั้งกลุ่มทำงานเป็นรูปแบบการทำงานที่ประสบความสำเร็จ และมีการบริหารจัดการกลุ่มที่ดี ทำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งและมีศักยภาพที่ทำให้กองทุน 1 ล้านบาท เกิดการหมุนเวียนในชุมชน และเงินกองทุนคงอยู่เพื่อเป็นทุนในการประกอบอาชีพของประชาชนในหมู่บ้านหนองแกต่อไป

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ

ปีการศึกษา 2545

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

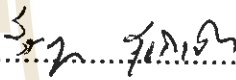
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ร่วมปรึกษา.....

หน้าอนุมัติ

อาจารย์ที่ปรึกษา และกรรมการสอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและการประเมินโครงการ ของสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

 (อาจารย์ ดร.ธีระสุด สุขคำเน็ด)

กรรมการสอบ

 (อาจารย์ อติชาติ วงศ์กอบलग)

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ

 (รองศาสตราจารย์ ทรงพร ทาเจริญศักดิ์)
 คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

วันที่ เดือน 8 ค.ศ. 2545 พ.ศ.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้ทำสารนิพนธ์ขอกราบขอบพระคุณ บุคคลต่าง ๆ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลืออย่างค้ำจุน ทั้งข้อมูลทางด้านวิชาการและด้านการดำเนินสารนิพนธ์ อาทิเช่น

- อาจารย์ ดร.ธีระสุด สุขกำเนิด อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
- คณาจารย์ทุกท่านของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีที่ช่วยประสานวิชาและให้คำปรึกษาทางด้านวิชาการ

- กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่ให้ความช่วยเหลือด้านการปฏิบัติการในพื้นที่หมู่บ้าน
- ประธานกองทุนหมู่บ้าน คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน สมาชิกกองทุน ตลอดจน พ่อแม่ พี่ น้อง ทุกท่านที่ช่วยอนุเคราะห์อำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ

- กลุ่มบัณฑิต โครงการเพิ่มประสิทธิภาพกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ตำบลวังไทร อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการประสานงานด้านต่าง ๆ อาทิเช่น การจัดเวทีระดับหมู่บ้าน เวทีระดับตำบล ตลอดเวลาที่ผู้ทำสารนิพนธ์ได้เข้าปฏิบัติหน้าที่ที่ผ่านมา

ท้ายนี้ขอขอบพระคุณ บิดา มารดา พี่ ๆ ที่ให้การเลี้ยงดูอบรม ให้กำลังใจ และส่งเสริมการศึกษาเป็นอย่างดีตลอดมา จนทำให้ผู้ทำสารนิพนธ์ทำสารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

สุภาภรณ์ ศรีทองเพชร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
หน้าอำนวยการ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
บทที่ 1 บทนำ	1
หลักการและเหตุผล	1
วัตถุประสงค์ของโครงการ	2
กรอบแนวคิดทฤษฎี	2
วิธีดำเนินการ	2
ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ	3
บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง	4
นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ระเบียบกองทุนและชุมชนเมืองแห่งชาติ	4
ระเบียบต่างๆ เกี่ยวข้อง	5
ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	6
แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและ	8
ชุมชนเมือง	
แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและ	8
ชุมชนเมือง	
การพิจารณาเงินกู้ยืมสำหรับกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	9
หลักการประเมินโครงการแบบ ซิฟฟ์โมเดล	9
การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	10
บทที่ 3 วิธีดำเนินการประเมินโครงการ	11
รูปแบบการประเมินและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ	11
ตัวชี้วัด แหล่งข้อมูล วิธีการเก็บข้อมูล	12
การวิเคราะห์ข้อมูล	30
บทที่ 4 ผลการติดตามและประเมินโครงการ	32
ผลการประเมินบริบทชุมชน	37
ผลการประเมินโครงการ โดยภาพรวม	41

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ผลการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้	45
สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	47
บทที่ 5 สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	49
วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	49
วิธีดำเนินการ	49
ผลการดำเนินงาน	50
สรุปอภิปรายผล	50
ข้อเสนอแนะ	52
บรรณานุกรม	54
ภาคผนวก ก	56
ภาคผนวก ข	59
ภาคผนวก ค	89
ประวัติผู้เขียน	141

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

เนื่องจากประเทศไทยประสบภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ รัฐบาลจึงมีนโยบายเร่งด่วนให้จัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อเป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม และการแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพรวมทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง ผู้การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน รัฐบาลจึงจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กองทุนละ 1 ล้านบาทขึ้น พร้อมทั้งส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถ โดยรัฐบาลได้พยายามแก้ไขปัญหาดังกล่าวนี้อยู่ตลอดเวลา แม้จะประสบความสำเร็จในระดับหนึ่งแต่ก็ยังมีปัญหาในการกระจายรายได้ไปสู่ประชาชนในชนบทและชุมชนเมือง ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบอื่น ๆ ตามมาอีกมากมาย ซึ่งปัญหาดังกล่าวได้พบว่าการแก้ไขปัญหาเฉพาะทางด้านเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอ จำเป็นที่จะต้องพัฒนาและบูรณาการทางด้านสังคม การเมือง การศึกษา วัฒนธรรม และที่สำคัญที่สุดคือ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ

บ้านหนองแก หมู่ที่ 4 ตำบลวังไทร อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ปัจจุบันมีประชากรอาศัยอยู่ทั้งหมด 206 ครัวเรือน มีทั้งหมด 196 หลังคาเรือน มีประชากรทั้งหมด 611 คน เป็นชาย 298 เป็นหญิง 313 คน ประชากรในหมู่บ้านค่อนข้างยากจน มีอาชีพทำการเกษตรเป็นส่วนใหญ่ เช่น เลี้ยงโคเนื้อ เลี้ยงโคนม ทำไร่ข้าวโพด ทำไร่อ้อย มีพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด 2,064 ไร่ พื้นที่ส่วนใหญ่มีเอกสารสิทธิแล้ว และเพื่อให้ทราบว่างบทุนหนึ่งล้านบาท ของบ้านหนองแกบรรลุวัตถุประสงค์ตามเจตนารมณ์ของรัฐบาลมากน้อยเพียงใด จึงสมควรจัดให้มีการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน โดยได้ให้นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตที่เข้าประจำหมู่บ้าน เขียนเป็นรายงานการประเมินในรูปแบบของ “สารนิพนธ์” เพื่อแสดงให้เห็นศักยภาพความพร้อม ความสำเร็จ ตลอดจนจุดอ่อน จุดแข็ง เพื่อส่งเสริมและปรับปรุงแก้ไขและเพื่อเป็นการพัฒนาความรู้ของบัณฑิตที่เข้าร่วมโครงการโดยเข้าใจถึงปัญหาของหมู่บ้าน เพื่อหาแนวทางแก้ไข พัฒนาท้องถิ่น พัฒนาหมู่บ้านผู้การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืนตลอดไป

วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

1. เพื่อทราบผลดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านหนองแก หมู่ 4 ต.วังไทร อ.ปากช่อง จ. นครราชสีมา
 - 1.1 สมาชิกกองทุนหมู่บ้านหนองแก หมู่ 4 มีทุนหมุนเวียนเพื่อสร้างอาชีพ สร้างงานสร้างรายได้
 - 1.2 คณะกรรมการกองทุนมีความสามารถบริหารจัดการกองทุน
 - 1.3 สมาชิกพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้ ทดริเริ่มเพื่อแก้ปัญหาของตนเองหรือไม่
2. เพื่อให้ได้ตัวชี้วัดความเข้มแข็ง ของหมู่บ้านในทัศนะของประชาชนบ้านหนองแก หมู่ 4 เพื่อทราบข้อมูลระดับความเข้มแข็งของหมู่บ้าน ตามตัวชี้วัดที่กองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง กำหนด
3. เพื่อทราบว่าปัจจัยด้านบวก และด้านลบ ที่ส่งเสริมและขัดขวาง การบรรลุเป้าหมาย ตามเจตนารมณ์ของรัฐบาล

กรอบแนวคิดทฤษฎี

การดำเนินการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านหนองแก ผู้เขียนสารนิพนธ์ได้ใช้กรอบทฤษฎี หรือต้นแบบทางความคิดในการประเมินกองทุนในครั้งนี้ได้แก่ต้นแบบทางความคิดเชิงระบบเรียกว่า “ซีพีพี โมเดล” (CIPP Model) ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรประกาศนียบัตร การจัดการและการประเมินโครงการ โดยที่อักษรมีความหมายดังนี้

C	ย่อมาจาก	Context	คือ	บริบทของหน่วยระบบ
I	ย่อมาจาก	Input	คือ	ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ
P	ย่อมาจาก	Process	คือ	กระบวนการของหน่วยระบบ
P	ย่อมาจาก	Product	คือ	ผลผลิตของหน่วยระบบ

วิธีดำเนินการ

การดำเนินการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านหนองแก ผู้ประเมินมีขั้นตอนดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ศึกษาระบบ วัตถุประสงค์ และเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544
2. เข้าไปศึกษาสภาพการดำเนินการของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหนองแก ตลอดจนปัจจัยต่าง ๆ ที่เอื้ออำนวย และเป็นอุปสรรคในการดำเนินงานของกองทุน

3. ผู้เขียนสารนิพนธ์ ได้ใช้ต้นแบบทางความคิดเชิงระบบที่เรียกว่า “ซิฟท์ โมเดล” ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต การจัดการและการประเมินโครงการ มาวิเคราะห์กองทุนหมู่บ้านหนองแก และกำหนดค้วงชี้ ตลอดจนตัวแปรที่ทำการเก็บข้อมูลในครั้งนี้

4. เก็บรวบรวมข้อมูลโดยอาศัยข้อมูลจากแบบ บร.1 – บร.12 บางส่วนทำการเก็บข้อมูลเพิ่มเติม

5. นำข้อมูลที่ได้มาประมวลผล สังเคราะห์ตามประเด็นที่จะต้องเขียนสารนิพนธ์

6. ลงมือเขียน บทที่ 1, 2, 3, 4, 5 บรรณานุกรม และภาคผนวกจนสมบูรณ์ตามแนวทางที่มีคำอธิบายในชุดสารนิพนธ์ หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต การจัดการและการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง พ.ศ.2545

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ

ผลของการศึกษาการเขียนสารนิพนธ์ ในครั้งนี้ คาดว่าจะได้รับผลประโยชน์ดังนี้

1. ได้ทราบว่า การที่รัฐบาลมีนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองสามารถช่วยพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ ตามวัตถุประสงค์ของกองทุน ตามนโยบายที่รัฐบาลตั้งไว้จริงหรือไม่

2. ได้ทราบว่าท้องถิ่นที่ผู้ศึกษาเข้าไปศึกษาว่าคณะกรรมการ ของกองทุนหมู่บ้านสามารถบริหารเงินกองทุนได้เอง ตลอดจนสมาชิกผู้กู้เงินจากกองทุนไปใช้ตามวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง หรือไม่

3. ได้ทราบและมีความรู้ความเข้าใจ ปัจจัยต่าง ๆ ที่สนับสนุนและเป็นอุปสรรคในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

4. ได้ตัวชี้วัดความเข้มแข็ง ของการบริหารการพัฒนาเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตลอดจนแนวทางวัดความสำเร็จในโครงการพัฒนาต่าง ๆ ระหว่างหมู่บ้านและชุมชน ตลอดจนทัศนคติของประชาชน ที่มีต่อโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

5. ผู้ศึกษาได้มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการศึกษาที่มีระเบียบวิธีที่เป็นวิทยาศาสตร์อื่น จะนำไปสู่การคิดวิเคราะห์ ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างเป็นระบบ

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

จากโครงการเพิ่มประสิทธิภาพกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่จัดให้มีบัณฑิตกองทุนหมู่บ้านละ 1 คนและจัดให้มีการประเมินโครงการกองทุน บัณฑิตประจำหมู่บ้าน หนองแก หมู่ที่ 4 ตำบลวังไทร อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ได้ศึกษาข้อมูลตามนโยบาย หลักการ และระเบียบวิธีการปฏิบัติต่าง ๆ รวมทั้งแนวคิด ทฤษฎีการประเมิน และหลักวิชาที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านหนองแกหมู่ 4 ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1. นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล เพื่อเป็นการส่งเสริมกระตุ้นให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในกระบวนการพึ่งพาตนเองในด้านการเรียนรู้ การสร้างและการพัฒนาความคิดริเริ่ม และการแก้ปัญหา เสริมสร้างศักยภาพทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยรัฐบาลได้จัดสรรเงินจำนวน 1 ล้านบาทสู่หมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนในการลงทุนสร้างอาชีพเสริมและรายได้ให้แก่ประชาชนในหมู่บ้าน
2. หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ นโยบายดังกล่าวจะประสบผลสำเร็จได้ ประกอบด้วยหลักสำคัญ 4 ประการ ดังนี้
 - ความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
 - การเสริมสร้างสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น โดยชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตและจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนด้วยภูมิปัญญาของตนเอง
 - เกื้อกูลประโยชน์ต่อผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชนเมือง
 - เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชน หน่วยงานราชการภาคเอกชน และประชาสังคม
3. วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

- เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนสำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงานเพิ่มรายได้ บรรเทาเหตุฉุกเฉินและจำเป็นเร่งด่วน
- ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการกองทุนของตนเอง
- กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศ และเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต
- ประชาชนในท้องถิ่นมีศักยภาพ และความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม
- เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่มเพื่อการแก้ปัญหา
- เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและสังคม ของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ระเบียบระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองประกอบด้วยนายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรี เป็นประธาน รัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีกระทรวงการคลัง รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นรองประธาน คนที่ 1, 2 และ 3 ตามลำดับ และมีข้าราชการของกระทรวงต่างๆ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนไม่เกิน 10 คน เป็นกรรมการ เลขานุการรัฐมนตรี เป็นกรรมการและเลขานุการ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ 2 ปี การประชุมของคณะกรรมการจะต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนคณะกรรมการทั้งหมด ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเสียง เป็นเสียงชี้ขาด

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

- กำหนดนโยบาย กำหนดแผน การจัดตั้ง และแนวทางการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- กำหนดแผนจัดหาเงินกองทุน ออกระเบียบข้อบังคับและประกาศในการจัดตั้ง และแนวทางการบริหารงานกองทุน
- ออกระเบียบเกี่ยวกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
- รายงานผลการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรค รวมทั้งฐานะทางการเงินกองทุนให้คณะอนุกรรมการระดับอำเภอเป็นระยะ ๆ

- ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ หรือตามที่กฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของ
กรรมการ

สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ให้มีสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- ทำหน้าที่เลขานุการ ปฏิบัติงานราชการของคณะกรรมการ
- ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ รวมถึงการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบถึง
การจัดตั้ง นโยบาย และแนวทางการบริหารกองทุน
- ดำเนินการและประสานงานกับส่วนราชการและองค์กรต่างๆ เพื่อเตรียมความ
พร้อมในการจัดตั้งกองทุนและแนวทางการบริหารกองทุน
- จัดให้มีการประชุมชี้แจงและฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับกองทุนและ
พิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการในการพิจารณาแผนการบริหารกองทุน
- ดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุน

- เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนให้กับสมาชิก
- เพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์ให้แก่สมาชิก
- เพื่อบริการเงินกู้
- เพื่อทำให้เกิดความสามัคคี ความซื่อสัตย์ และความเสียสละในชุมชน

แหล่งที่มาของเงินทุน

- เงินที่ได้รับจัดสรรจากรัฐบาล
- เงินกู้ยืม
- ดอกผลหรือประโยชน์ใดๆที่เกิดจากกองทุน
- ค่าธรรมเนียมแรกเข้า ค่าหุ้น เงินฝากสัจจะและเงินรับฝาก
- เงินหรือทรัพย์สินอื่นๆที่กองทุนได้รับโดยไม่มีเงื่อนไขผูกพัน

คุณสมบัติของสมาชิก

- เป็นผู้ที่มีอายุอยู่ในหมู่บ้านไม่น้อยกว่า 6 เดือนและเป็นผู้ที่มีความประพฤติเรียบร้อย

หรือ

- เป็นผู้ที่มีพร้อมที่จะปฏิบัติตามระเบียบกองทุน

- มีเงินฝากตั้งจะและถือหุ้นกองทุน

การสมัครเป็นสมาชิก

- ยื่นคำขอสมัครเป็นสมาชิกได้ที่คณะกรรมการกองทุน
- เป็นผู้ที่มิคุณสมบัติครบถ้วนตามระเบียบของกองทุน
- เมื่อคณะกรรมการกองทุนพิจารณารับเข้าเป็นสมาชิกแล้วให้ชำระค่าธรรมเนียม

แรกเข้า ค่าหุ้น และเงินฝากตั้งจะภายในสามวัน นับจากวันที่ได้รับแจ้งเข้าเป็นสมาชิก

สมาชิกขาดหรือพ้นจากการเป็นสมาชิก

- ตาย
- วิกลจริต หรือถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ
- ได้รับการอนุมัติให้ลาออก
- กระทำการอื่นใดที่คณะกรรมการเห็นสมควรให้ออก

ค่าธรรมเนียมแรกเข้า และการถือหุ้นของกองทุน

ผู้ต้องการสมัครเป็นสมาชิกต้องเสียค่าธรรมเนียมแรกเข้าและการถือหุ้นกองทุนคิดค่าธรรมเนียมแรกเข้ารายละ 50 บาท และสมาชิกจะต้องถือหุ้นอย่างน้อยหนึ่งหุ้นแต่ต้องไม่เกินหนึ่งในห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมด การชำระค่าหุ้นชำระโดยเงินสดหรือชำระโดยทรัพย์สินอื่น ๆ ที่สมาชิกมีอยู่ และสามารถขายเพื่อแลกเปลี่ยนเป็นเงินได้ เงินฝากตั้งจะและเงินรับฝาก สมาชิกทุกคนต้องส่งเงินฝากตั้งจะทุกเดือน ๆ ละเท่า ๆ กัน ในจำนวนเงินไม่ต่ำกว่าสิบบาท และสูงสุดไม่เกิน 500 บาท ส่วนเงินรับฝากสมาชิกสามารถนำเงินมาฝากไว้กับกองทุนได้ในวงเงินไม่เกินรายละห้าพันบาท และจะสามารถถอนเงินได้ไม่เกินหนึ่งครั้งต่อเดือน และได้ดอกเบี้ย ร้อยละ 5 ต่อปี สมาชิกพิจารณาเลือกคณะกรรมการกองทุนได้ไม่เกิน 15 คน คณะกรรมการกองทุนประกอบด้วย ประธานกองทุน รองประธานกองทุน เลขานุการ เภรัณูญิก และประชาสัมพันธ์ กรรมการกองทุน มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 2 ปี เมื่อครบกำหนดระยะเวลา 1 ปี ให้กรรมการกองทุนจับฉลากออกกึ่งหนึ่งของคณะกรรมการทั้งหมด และให้เลือกบุคคลเข้ามาแทนภายใน 30 วัน

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุน

- บริหารจัดการกองทุน ตรวจสอบ กำกับดูแล จัดสรรผลประโยชน์ของเงินกองทุน
- ออกระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการบริหารกองทุน
- ปฏิบัติหน้าที่อื่น ตามที่คณะกรรมการกองทุนกำหนดหรือมอบหมาย

ประเภทการกู้ยืม

- การพัฒนาอาชีพ

- การสร้างงาน สร้างรายได้ และลดรายจ่าย
- บรรเทาเหตุฉุกเฉิน และจำเป็นเร่งด่วน

แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหนองแก มีส่วนสำคัญในการประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน เนื่องจากกระบวนการเลือกตั้งคณะกรรมการกองทุนจะต้องเป็นไปตามระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1. จะต้องมีความรู้เรื่องสามในสี่ของครัวเรือนทั้งหมดเข้าประชุม
2. การคัดเลือกคณะกรรมการหมู่บ้าน ให้เป็นไปตามมติที่ประชุม

คุณสมบัติของผู้ที่จะเป็นคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหนองแก

- เป็นผู้ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและ อาศัยอยู่ในหมู่บ้านมานานเกิน 2 ปี
- เป็นผู้ที่มิอายุ 20 ปีบริบูรณ์
- ไม่มีประวัติเสียหายด้านการพนัน มีความรับผิดชอบ เสียสละมีกิจกรรมร่วมกับ

ชุมชน

- ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย
- ไม่เคยได้รับโทษจำคุก
- ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุด
- ไม่เคยถูกให้ออกจากราชการ
- ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่เสียสิทธิ

แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านหนองแก หมู่ 4 ตำบลวังไทร อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้คณะกรรมการกองทุน บ้านหนองแกได้ประเมินความพร้อมในด้านต่าง ๆ ของหมู่บ้าน ตามสภาพความเป็นจริง ประกอบด้วยความพร้อม ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของหมู่บ้าน
 - จำนวนประชากร
 - จำนวนครัวเรือนในหมู่บ้าน
 - อาชีพของประชากรในบ้าน
2. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหนองแก

- จำนวนครัวเรือนที่เข้าประชุมเพื่อกำหนดวิธีการเลือกคณะกรรมการ
- วิธีการคัดเลือกคณะกรรมการ

3. การเตรียมความพร้อมของหมู่บ้านหนองแก

- ระเบียบข้อบังคับสำหรับใช้ในการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน
- กำหนดรายละเอียดข้อบังคับเกี่ยวกับสมาชิกภาพ การรับ-จ่ายเงิน ข้อบังคับการกู้ยืมเงิน เป็นต้น
- วิธีการกำหนดระเบียบข้อบังคับ

4. ทุนดำเนินการของกองทุนหมู่บ้านหนองแก

- จำนวนกลุ่มและองค์กรชุมชนที่อยู่ภายในหมู่บ้านหนองแก
- ปัจจุบันกองทุนมีสมาชิกแล้ว
- จำนวนเงินที่สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมกับกองทุน โดยการถือหุ้น การออม ค่าธรรมเนียม เป็นต้น
- การเปิดบัญชีเงินฝากกับธนาคารออมสิน

การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

คณะกรรมการ ได้มีหลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาเงินกู้ให้กับสมาชิกผู้กู้เงินกองทุนซึ่งมีหลักเกณฑ์ที่สำคัญ ดังนี้

1. สมาชิกยื่นเสนอแบบ โครงการขอกู้เงินต่อคณะกรรมการกองทุนโดยระบุวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมให้ชัดเจน
2. คณะกรรมการกองทุน มีอำนาจอนุมัติเงินกู้อย่างไม่เกิน 20,000 บาท
3. คณะกรรมการกองทุนกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้และปิดประกาศอย่างเปิดเผย
4. ในการทำสัญญาเงินกู้ให้ใช้บุคคลค้ำประกัน 2 คนและหลักทรัพย์อื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด
5. กำหนดระยะเวลาชำระคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยไม่เกิน 1 ปี นับตั้งแต่วันทำสัญญา
6. ในกรณีที่ผู้กู้ไม่นำเงินกู้ไปใช้ตามวัตถุประสงค์ ให้คณะกรรมการมีอำนาจยกเลิกสัญญา และเรียกเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยคืน

หลักการประเมินโครงการ รูปแบบการประเมินแบบซีพีพีโมเดล (CIPP Model) (วิชาประเมินเพื่อพัฒนา หน้า 89 – 90)

หลักการประเมินโครงการเพิ่มประสิทธิภาพ การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองตามแบบ ซิฟป์ โมเดล มีสาระสำคัญดังนี้

1. การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation : C) เป็นการประเมินก่อนการดำเนินการ เพื่อพิจารณาหลักการและเหตุผลความจำเป็น ที่ต้องดำเนินโครงการ
2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation : I) เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของความเพียงพอของทรัพยากร
3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อหาความบกพร่องของการดำเนินการ
4. การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (Product Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อการเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นกับวัตถุประสงค์ของโครงการ

การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นโครงการที่เพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพและพัฒนากองทุนไปสู่ความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจ และสังคมอย่างยั่งยืนเป็นภารกิจที่ต้องมีการดำเนินการ สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จึงได้มีการสนับสนุนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยให้ทุนศึกษาแก่บัณฑิตเพื่อศึกษาหลักสูตรการจัดการและการประเมินโครงการซึ่ง กำหนดการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานจริง ในพื้นที่หมู่บ้าน จะช่วยในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน รวมทั้งก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ แก่ผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจระดับล่างอีกทางหนึ่ง และส่งเสริมให้บัณฑิตที่ต้องการพัฒนาบ้านเกิด มีโอกาสกระทำ ได้ อีกทั้งบัณฑิตได้มีการยกระดับการศึกษา ควบคู่ไปกับการปฏิบัติงานในพื้นที่ โดยมุ่งเน้นเกี่ยวกับการบริหารการจัดการ การเงิน การบัญชี การจัดทำโครงการ การวิเคราะห์โครงการ การวิจัย และการประเมินโครงการ รวมทั้งการเรียนรู้ชุมชน การประเมินผล และการพัฒนาชุมชนที่ใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือ ผู้จบหลักสูตรจะได้รับประกาศนียบัตรบัณฑิต ซึ่งบัณฑิตสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาอาชีพ และนำไปพัฒนาท้องถิ่น ให้เจริญต่อไป

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ เป็นการศึกษากรณีเฉพาะ บ้านหนองแก หมู่ 4 ตำบลวังไทร อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งผู้ทำสารนิพนธ์ได้เข้าไปปฏิบัติงานตั้งแต่เดือน ธันวาคม 2544 ในโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยมีวิธีการประเมินดังนี้

วิธีการประเมินโครงการ

วิธีการประเมินโครงการครั้งนี้ ผู้ทำสารนิพนธ์ได้ใช้รูปแบบการประเมินแบบ ซิปป์โมเดล ตามกรอบแนวคิดทฤษฎีที่ได้เสนอไว้ในบทที่ 1 ซึ่งประกอบด้วย การประเมิน 4 องค์ประกอบทั้งระดับหมู่บ้านและระดับรายบุคคล (ผู้ก) ดังนี้

1. การประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการประเมินสภาพทั่วไปของหมู่บ้านและรายบุคคล
2. การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการประเมินปัจจัยนำเข้าของกระบวนการกองทุนหมู่บ้านทั้งในระดับหมู่บ้านและรายบุคคล
3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินกระบวนการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านทั้งในระดับหมู่บ้านและรายบุคคล
4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้นจากกระบวนการบริหารจัดการกองทุนทั้งในระดับหมู่บ้านและรายบุคคล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ผู้ทำสารนิพนธ์ได้ใช้ประชากรหมู่บ้านหนองแก หมู่ 4 ตำบลวังไทร อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา จากประชากรทั้งหมดที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านหนองแกอย่างแท้จริง และมีอายุครบ 20 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินโครงการครั้งนี้มีดังนี้

1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหนองแก จำนวน 15 คน

2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านหนองแก	จำนวน	113 คน
- สมาชิกที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	จำนวน	44 คน
- สมาชิกที่ไม่ได้ขอกู้	จำนวน	69 คน
3. ชาวบ้านที่ยังไม่สมัครเป็นสมาชิกกองทุน	จำนวน	93 คน
4. ข้าราชการ ผู้ทรงคุณวุฒิ	จำนวน	7 คน

ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมิน โครงการ

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติครั้งนี้ ผู้ทำสารนิพนธ์ได้แบ่งการประเมินออกเป็น 2 หน่วยระบบ ดังนี้

1. หน่วยระบบบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ (หน่วยระบบ A) ประกอบด้วยปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต ซึ่งแต่ละตัวประกอบด้วยตัวชี้วัดดังนี้

ตารางที่ 1 การประเมินบริบท สภาวะแวดล้อม Context Evaluation (C)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน(A) C ₁ ประวัติความเป็นมา	<ol style="list-style-type: none"> ที่มาของชื่อหมู่บ้าน คนกลุ่มแรกที่เข้ามาตั้งหมู่บ้านอพยพมาจากที่ไหน เหตุใดจึงอพยพมา สภาพเดิมทางภูมิศาสตร์ของหมู่บ้านมีสภาพอย่างไร อาชีพเดิม(หลัก/รอง)คืออะไร อาชีพเดิมที่เลิกทำแล้วคือ อาชีพใหม่ที่เพิ่มขึ้น การเปลี่ยนแปลงด้านสาธารณูปโภคเกิดขึ้นปีไหน (ถนน, ไฟฟ้า, ประปา) 	<ol style="list-style-type: none"> ผู้นำชุมชน ผู้อาวุโสในหมู่บ้าน ผู้นำกลุ่มอาชีพ ข้อมูลที่มีการบันทึกไว้แล้ว 	<ol style="list-style-type: none"> สัมภาษณ์ตามแบบ บร.1 ศึกษาจากเอกสาร เช่น จปฐ. กชช2ค.
C ₂ สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน	<ol style="list-style-type: none"> ลักษณะที่ตั้งหมู่บ้าน อาณาเขตติดต่อกับหมู่บ้านอื่น แผนที่หมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> ข้อมูลจากเอกสาร หมู่บ้าน ผู้นำชุมชน 	<ol style="list-style-type: none"> ศึกษาจากเอกสาร เช่น แผนที่ตำบล การสำรวจพื้นที่ สัมภาษณ์
C ₃ สภาพเศรษฐกิจและสังคมของหมู่บ้าน	<ol style="list-style-type: none"> อาชีพหลักและอาชีพรองของชาวบ้าน จำนวนพื้นที่ทำการเกษตร จำนวนที่ดินทำกินโดยเฉลี่ย จำนวนและประเภทร้านค้าในหมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> ผู้นำชุมชน สถานีอนามัย โรงเรียน เกษตรตำบล หมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> สัมภาษณ์ตามแบบ บร.1 สังเกต

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
C ₄ วัฒนธรรม ประเพณี	5. จำนวนโรงสีในหมู่บ้าน 6. โรงเรียนในหมู่บ้าน (จำนวน ครู/นักเรียน) 7. โรคที่เจ็บป่วย 8. สถานที่รักษาเมื่อเจ็บป่วย		
C ₅ โครงสร้างพื้น ฐานและ ทรัพยากร	1. จำนวนวัด/โบสถ์/มัสยิด 2. จำนวนพระ/เณร/บาทหลวง 3. ภาษาพื้นบ้าน 4. ประเพณีที่สำคัญ 5. ความเชื่อด้านต่าง ๆ (ศาลปู่ตา)	1. ผู้นำชุมชน 2. ผู้อาวุโส 3. ชาวบ้าน 4. เจ้าอาวาส	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร.1 2. ศึกษาจาก เอกสาร 3. สังเกต
C ₆ ผู้นำชุมชน การรวมกลุ่มและ ภูมิปัญญาท้องถิ่น	1. จำนวนและสภาพของโครง สร้างพื้นฐาน เช่น ไฟฟ้า, ประปา, โทรศัพท์, หอกระจายข่าว, ศาลา ประชาคม, ไปรษณีย์ ฯลฯ 2. จำนวนและสภาพทรัพยากร เช่น ป่าไม้, แหล่งน้ำ, แร่ธาตุ ฯลฯ ที่เป็นสาธารณประโยชน์	1. ผู้นำชุมชน 2. หมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร.1 2. สังเกต 3. ศึกษาเอกสาร แผนพัฒนา อบต.
C ₆ ผู้นำชุมชน การรวมกลุ่มและ ภูมิปัญญาท้องถิ่น	1. ประเภทผู้นำที่เป็นทางการและ ไม่เป็นทางการ 2. กลุ่มต่าง ๆ ที่มีอยู่ในหมู่บ้าน (จำนวนสมาชิก, ทุนของกลุ่มกิจ กรรมกลุ่ม, ปีที่ก่อตั้ง) 3. ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านต่าง ๆ (ชื่อ, อายุ, ความเชี่ยวชาญ)	1. ผู้นำชุมชน	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร.1 2. สังเกต

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
C ₇ โครงการพัฒนาที่ผ่านมา	<ol style="list-style-type: none"> 1. โครงการของภาครัฐ 2. โครงการของภาคเอกชน 3. โครงการที่ชาวบ้านทำขึ้นเอง (ชื่อโครงการ/กิจกรรมโครงการ) (ย้อนหลัง 5 ปี) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้นำชุมชน 2. ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง 3. ข้อมูลที่มีการบันทึกไว้แล้ว 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.1 2. ศึกษาจากเอกสาร เช่น แผนพัฒนาตำบล
C ₈ ความเข้มแข็งของชุมชน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความสามัคคี 2. ความซื่อสัตย์ 3. การช่วยเหลือกัน 4. การยกย่องคนทำความดี 5. โอกาสในการหาความรู้เพิ่มเติม 6. จำนวนอาชีพที่เลี้ยงครอบครัวได้ 7. ครอบครัวอบอุ่น รักใคร่ปรองดอง 8. การรวมกลุ่ม 9. การประชุม/เสวนา สม่ำเสมอ 10. การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส 11. มีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม 12. การจัดทำแผนงานแก้ปัญหาชุมชน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ชาวบ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.2 (ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ 50 ครัวเรือน)
ระดับรายบุคคล (B)			
C ₁ อาชีพเดิม	<ol style="list-style-type: none"> 1. อาชีพหลัก/รอง 2. ผลการประเมินอาชีพเดิม (เพียงพอดต่อการเลี้ยงครอบครัว) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับเงินอนุมัติ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11 2. สัมภาษณ์เพิ่ม

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
C ₂ สมาชิก ในครอบครัว	3. ปัญหาอุปสรรคในการประกอบอาชีพ 1. สมาชิกในครอบครัวและรายละเอียด เช่น จำนวน,อายุ,สถานภาพสมรส,ระดับการศึกษา,ความสัมพันธ์กับหัวหน้าครอบครัว, การมีงานทำ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม
C ₃ สภาพการอยู่อาศัย	1. มีบ้านเป็นของตนเองหรือไม่ ถ้าไม่มีพักอาศัยอย่างไร	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สังเกต 2. สัมภาษณ์
C ₄ รายได้ของครอบครัว	1. รายได้ของครอบครัวต่อเดือน 2. ความเพียงพอของรายได้ต่อรายจ่าย	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม
C ₅ หนี้สินของครอบครัวก่อนกู้เงิน	1. จำนวนหนี้สินที่มีอยู่ก่อนกู้เงินกองทุน 2. สาเหตุของการมีหนี้สิน แหล่งเงินกู้	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม

ตารางที่ 2 การประเมินปัจจัยนำเข้า Input Evaluation (I)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน(A) I ₁ นโยบาย ระเบียบ แนวทาง ปฏิบัติ	1. รายละเอียดของระเบียบสำนัก นายกรัฐมนตรี 2. รายละเอียดของระเบียบกอง ทุนหมู่บ้านฯ	1. ระเบียบสำนัก นายกฯ 2. ระเบียบที่เกี่ยวข้อง กับกองทุนหมู่บ้านและชุมชน เมือง	1. ศึกษาจาก เอกสาร
I ₂ การประชา สัมพันธ์	1. ช่วงเวลาที่มีการประชา สัมพันธ์ 2. ประเภทสื่อในการประชา สัมพันธ์ 3. ความทั่วถึงในการประชา สัมพันธ์ 4. เนื้อหาในการประชาสัมพันธ์	1. ผู้นำชุมชน 2. ชาวบ้าน 3. ส่วนราชการที่ เกี่ยวข้อง 4. ที่ทำการกอง ทุนหมู่บ้าน 5. เอกสาร ประชาสัมพันธ์	1. สัมภาษณ์ 2. สังเกต 3. ศึกษาจาก เอกสาร
I ₃ คณะ อนุกรรมการ ระดับอำเภอที่ เกี่ยวข้อง	1. จำนวนคณะอนุกรรมการ 2. องค์ประกอบคณะ อนุกรรมการ 3. สัดส่วนกรรมการภาคประชา ชน 4. การปฏิบัติหน้าที่	1. พัฒนาชุมชน 2. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจาก เอกสาร

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
I ₄ คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน	1. จำนวน 2. คุณสมบัติ 3. วิธีการได้มา 4. การพ้นจากตำแหน่ง 5. ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. ระเบียบกอง ทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร.4 2. ศึกษาจาก เอกสาร
I ₅ การเตรียม ความพร้อมการ สร้างความรู้ความ เข้าใจแก่คณะ กรรมการกองทุน หมู่บ้านและชาว บ้าน	1. วิธีการในการเตรียมความ พร้อม 2. เนื้อหาในการเตรียมความ พร้อม 3. จำนวนครั้งในการเตรียมความ พร้อม 4. หน่วยงาน/องค์กรที่ทำหน้าที่ ในการเตรียมความพร้อม	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. ส่วนราชการ 3. ชาวบ้าน 4. ผู้นำชุมชน	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร.3,บร.9 (จากการสัมภาษณ์ 50 ครั้งเวียน) 2. สัมภาษณ์คณะ กรรมการกองทุน
I ₆ เงินกองทุน หนึ่งล้านบาท	1. วันที่ได้รับอนุมัติ 2. การเก็บรักษาเงิน	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์
I ₇ เงินทุนสะสม อื่น ๆ	1. ประเภท/จำนวน/ที่มาและการ เก็บรักษาเงินทุนสะสมอื่น ๆ	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจาก เอกสาร
I ₈ บัณฑิตกองทุน	1. ประวัติส่วนตัว ชื่อ,วุฒิการ ศึกษา,อายุ,เพศ,ภูมิลำเนา,สถาน ภาพ, ความสามารถพิเศษ 2. บทบาทหน้าที่	1. บัณฑิตกอง ทุนหมู่บ้าน 2. คู่มือนักศึกษา	1. ศึกษาตนเอง 2. ศึกษาจาก เอกสาร

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับรายบุคคล (B)	1. จำนวนเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11
I ₁ จำนวนเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ			
I ₂ จำนวนเงินลงทุนนอกเหนือจากเงินกู้	1. จำนวนเงินลงทุนนอกเหนือจากเงินกู้ 2. ที่มาของเงินทุน	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11 2. สัมภาษณ์เพิ่ม
I ₃ วัตถุประสงค์การกู้เงินตามโครงการ	1. วัตถุประสงค์การกู้เงินตามโครงการ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11
I ₄ สถานที่/วัตถุประสงค์ และวัตถุประสงค์ในการประกอบอาชีพ	1. สถานที่วัตถุประสงค์และวัตถุประสงค์ในการประกอบอาชีพ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11 2. สังเกต
I ₅ ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ	1. ความรู้และทักษะที่มีอยู่	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11 2. สัมภาษณ์เพิ่ม
I ₆ จำนวนแรงงาน	1. จำนวนแรงงานที่ใช้ในการประกอบอาชีพ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม

ตารางที่ 3 การประเมินกระบวนการ Process Evaluation (P)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน(A) P₁ การจัดทำ ระเบียบกองทุน หมู่บ้าน	1. กระบวนการในการจัดทำ ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน 2. ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำ 3. ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำ	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกอง ทุนหมู่บ้าน 3. ระเบียบกอง ทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ BR.4 2. สัมภาษณ์เพิ่ม เดิมจากคณะ กรรมการกองทุน หมู่บ้านและชาว บ้าน
P₂ การจัดทำ เอกสารขึ้น ทะเบียน	1. เอกสารขอขึ้นทะเบียน 2. ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำ 3. ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำ	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์
P₃ ระบบบัญชี กองทุน	1. จำนวนบัญชีที่จัดทำ 2. ชื่อบัญชี เช่น บัญชีลูกหนี้, บัญชีเงินสงฆ์ 3. ความเป็นปัจจุบัน 4. ผู้จัดทำ 5. ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำ	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีกองทุน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจาก เอกสาร
P₄ กิจกรรมเกี่ยว กับสมาชิกกอง ทุนหมู่บ้าน			
P_{4.1} การรับสมัคร	1. ช่วงเวลาในการรับสมัครและ เหตุผล 2. ค่าธรรมเนียมการรับสมัคร และเหตุผล	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. ระเบียบกอง ทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ BR.4 2. สัมภาษณ์เพิ่ม จากคณะกรรมการ

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
P _{4.2} การหมดสมาชิกภาพ	3. ขั้นตอนการรับสมัครและเหตุผล		
	4. คุณสมบัติของผู้สมัครและเหตุผล		
P _{4.3} ประเภทสมาชิก	5. ปัญหาและอุปสรรค		
	1. การหมดสมาชิกภาพและเหตุผล	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. เอกสารด้านทะเบียนสมาชิก	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
P _{4.4} การทำทะเบียนสมาชิก	1. การกำหนดประเภทสมาชิกและเหตุผล	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. เอกสารด้านทะเบียนสมาชิก	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
	1. ความเป็นปัจจุบันในการจัดทำทะเบียนสมาชิก 2. ปัญหาและอุปสรรค	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน 3. ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน 4. เอกสารโครงการขอกู้เงินกองทุน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร (ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน)

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
P ₅ กิจกรรมเกี่ยวกับ การกู้เงินกองทุนหมู่บ้าน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ขั้นตอนในการขอกู้ 2. เอกสารประกอบการขอกู้ 3. ปัญหาและอุปสรรค 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการ 2. สมาชิก 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาเอกสารระเบียบกองทุน
P _{5.1} การคัดเลือกผู้กู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกและเหตุผล 2. วิธีการคัดเลือกและเหตุผล 3. ปัญหาและอุปสรรค 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม
P _{5.2} การโอนเงินให้ผู้กู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. ขั้นตอนในการโอนเงิน 2. ปัญหาและอุปสรรค 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ <p>หลักฐานการโอนเงิน</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
P _{5.3} การชำระหนี้	<ol style="list-style-type: none"> 1. ขั้นตอนในการรับชำระหนี้ 2. ปัญหาและอุปสรรค 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ส่งเงินคืน 3. เอกสารในการส่งเงินคืน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสารระเบียบกองทุน

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
P ₁ การส่งเสริม การใช้เงินกู้ P _{6.1} การแนะนำ วิธีทำธุรกิจ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้แนะนำ 2. ประเด็นในการแนะนำ 3. วิธีในการแนะนำ 4. จำนวนครั้งในการแนะนำ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกอง ทุนหมู่บ้านที่ได้ รับเงินกู้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์
P _{6.2} การช่วยหา ตลาด	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้ที่ช่วยหาตลาด 2. วิธีการในการส่งเสริมการ ตลาด 3. ปัญหาอุปสรรค 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกอง ทุนหมู่บ้านที่ได้ รับเงินกู้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์
P ₇ การตรวจสอบ การใช้จ่ายเงินกู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้ที่ทำการตรวจสอบ 2. วิธีการตรวจสอบ 3. จำนวนครั้งในการตรวจสอบ 4. ปัญหาและอุปสรรค 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกอง ทุนหมู่บ้านที่ได้ รับเงินกู้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์
P ₈ การจัดทำราย งานและเผยแพร่ ผลการดำเนินงาน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประเภทรายงานที่จัดทำ 2. ประเภทผลงานที่มีการเผยแพร่ 3. วิธีการเผยแพร่ผลการดำเนิน งาน 4. ปัญหาและอุปสรรค 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกและ ชาวบ้าน 3. เอกสารการจัด ทำรายงาน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ 2. สังเกต 3. ศึกษาเอกสาร

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
P ₉ การจัดสรรผล ประโยชน์	1. สัดส่วนในการจัดสรรและเหตุ ผล	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. ระเบียบกอง ทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาเอกสาร
P ₁₀ การสร้าง เครือข่ายการเรียน รู้โดยบัณฑิตกอง ทุน	1. ประเภทเครือข่าย 2. กลุ่มคนที่เข้าร่วมเครือข่าย 3. วิธีการสร้างเครือข่าย 4. ความพึงพอใจของผู้ที่เข้าร่วม เครือข่าย 5. ประโยชน์ที่ได้รับจากการ สร้างเครือข่าย 6. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. บัณฑิตกอง ทุนหมู่บ้าน 3. สมาชิกกอง ทุนหมู่บ้านที่ได้ รับเงินกู้ 4. บัญชีการจ่าย เงิน	1. สัมภาษณ์ 2. สังเกตแบบมี ส่วนร่วม
ระดับบุคคล (B) P ₁ การใช้จ่ายเงิน	1. รายละเอียดของการใช้จ่าย	1. สมาชิกกอง ทุนหมู่บ้านที่ได้ รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร.11 2. ศึกษาจากเอกสาร 3. สัมภาษณ์เพิ่มเติม
P ₂ การหาความรู้ เพิ่มเติม	1. วิธีการหาความรู้เพิ่มเติม	1. สมาชิกกอง ทุนหมู่บ้านที่ได้ รับอนุมัติเงินกู้	1. สังเกตจากการ เสวนาตามแบบ บร.6

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
P ₃ การหาตลาด	1. วิธีการหาตลาด 2. ผู้ที่ช่วยเหลือแนะนำในการหาตลาด	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ 2. บัญชีการใช้จ่ายเงิน	1. สัมภาษณ์
P ₄ การทำบัญชีใช้จ่ายเงิน	1. การจัดทำบัญชี (มี/ไม่มี) 2. ผู้ที่ช่วยเหลือ แนะนำการจัดทำบัญชี		1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร

ตารางที่ 4 การประเมินผลผลิต Product Evaluation (O)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน(A) O ₁ จำนวนสมาชิก กองทุน	1. จำนวนสมาชิกเดิม (ณ วันเริ่ม ก่อตั้งกองทุน) 2. จำนวนสมาชิกที่มีการเพิ่มขึ้น/ ลดลง 3. เหตุที่สมาชิกเพิ่มขึ้น/ลดลง	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. ทะเบียน สมาชิกกองทุน หมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร.4 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม 3. ศึกษาจากเอกสาร
O ₂ จำนวนผู้ได้ เงินกู้	1. จำนวนครั้งที่มีการอนุมัติให้กู้ 2. จำนวนผู้ยื่นกู้และ ได้รับอนุมัติ ให้กู้แต่ละครั้ง 3. จำนวนผู้ยื่น ได้รับอนุมัติให้กู้ ต่อจำนวนสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ทั้งหมด 4. จำนวนผู้ได้รับอนุมัติให้กู้ จำแนกตาม บร.4 ข้อ 5	1. คณะ กรรมการกองทุน หมู่บ้าน 2. บัญชีคุมลูก หนี้	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร.4 2. ศึกษาจาก เอกสาร
O ₃ ยอดเงินที่ได้ ให้กู้	1. ยอดเงินที่ผู้มากู้และยอดเงินที่ ได้รับอนุมัติแต่ละครั้ง 2. ยอดเงินที่ได้อนุมัติให้กู้ทั้งหมด 3. ยอดเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติจำแนก ตาม บร.4 ข้อ 5	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีคุมลูก หนี้	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร.4 2. ศึกษาจาก เอกสาร
O ₄ จำนวนผู้ชำระ คืนตามกำหนด	1. จำนวนผู้กู้ที่ชำระคืนตาม กำหนด 2. จำนวนผู้กู้ที่ไม่ชำระคืนตาม กำหนด	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีคุมลูก หนี้	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร.4 2. สัมภาษณ์เพิ่ม เติม

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
O ₃ ยอดเงินที่มี การชำระคืน	3. การแก้ไขปัญหาเมื่อผู้กู้ไม่ ชำระคืนตามกำหนด 1. ยอดเงินผู้ชำระคืน จำแนก เป็นเงินสด, ดอกเบี้ยและค่าปรับ	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีกองทุน	3. ศึกษาจาก เอกสาร 1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร.4 2. ศึกษาจากเอกสาร
O ₆ กองทุนสะสม	1. ยอดเงินกองทุนสะสม แยก ตามประเภทผู้กู้, จำนวนผู้กู้ 2. การใช้ประโยชน์กับกองทุน สะสม	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีเงินฝาก กองทุนสะสม	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจาก เอกสาร
O ₇ การใช้เงิน ตามวัตถุประสงค์	1. จำนวนผู้ที่ใช้เงินตามวัตถุประสงค์ ของโครงการ 2. จำนวนผู้ที่ไม่ใช่เงินไม่เป็น ไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ 3. เหตุผลที่ไม่ใช่เงินตามวัตถุประสงค์ ของโครงการ	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกอง ทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ผู้ตรวจ สอบ
O ₈ ทักษะคิดของ ชุมชนต่อกองทุน	1. ทักษะคิดต่อคณะกรรมการกอง ทุนหมู่บ้านในเชิงบวกและลบ 2. ทักษะคิดต่อกองทุน 1 ล้านบาท ในเชิงบวกและลบ	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกและ ชาวบ้าน	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร.9 2. สัมภาษณ์เพิ่ม เดิม

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
O ₉ การเกิดเครือข่ายองค์กรการเรียนรู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประเภทเครือข่ายที่เกิดขึ้น 2. กิจกรรมของเครือข่ายที่เกิดขึ้น 3. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดองค์กรเครือข่าย 	<ol style="list-style-type: none"> 1. บัณฑิตกองทุนหมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. รายงานการปฏิบัติงานของบัณฑิตกองทุน
O ₁₀ การเรียนรู้เพื่อการพึ่งพาตนเอง	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประสบการณ์การเรียนรู้จากการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน 2. ประสบการณ์การเรียนรู้จากการเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกและชาวบ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ตามแบบ บร.10
O ₁₁ ความเข้มแข็งของชุมชนที่เกิดจากกองทุนหมู่บ้าน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความสามัคคี 2. ความซื่อสัตย์ 3. การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน 4. การยกย่องคนทำความดี 5. โอกาสในการหาความรู้เพิ่มเติม 6. จำนวนครอบครัวที่มีอาชีพ 7. ครอบครัวอบอุ่น รักใคร่ปรองดอง 8. การรวมกลุ่ม 9. การประชุมเสวนาสมาเสมอ 10. การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส 11. มีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม 12. การจัดทำแผนแม่งานแก้ปัญหาชุมชน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สมาชิกและชาวบ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.2 2. จากการสังเกต

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับบุคคล(B) O ₁ ผลที่ได้ตาม วัตถุประสงค์ของ การกู้เงิน - ผลทางตรง	13. ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน ตามทัศนคติของชาวบ้าน		
	1. ผลการใช้เงินกู้ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้ รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ 2. สังเกต
- ผลทางอ้อม	1. ประสิทธิภาพ 2. การยอมรับจากชุมชน	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้ รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ จัด เวทีตามแบบ บร.10

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านหนองแก หมู่ 4 ผู้ทำสารนิพนธ์ได้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบรายงานต่าง ๆ และแบบเก็บข้อมูลอื่น ๆ เพิ่มเติม เครื่องมือที่ใช้ประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านมีดังนี้

1. แบบรายงาน บร.1 (แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน)
2. แบบรายงาน บร.2 (แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน)
3. แบบรายงาน บร.3 (แบบรายงานความรู้ ความเข้าใจ ทัศนคติที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)
4. แบบรายงาน บร. 4 (แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน)
5. แบบรายงาน บร. 5 (แบบรายงานผลการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)
6. แบบรายงาน บร. 6 (แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)

7. แบบรายงาน บร. 7 (แบบรายงานผลการสัมภาษณ์ เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนคติของประชาชน)
8. แบบรายงาน บร. 8 (โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์)
9. แบบรายงาน บร. 9 (แบบบันทึกการสัมภาษณ์)
10. แบบรายงาน บร.10 (แบบสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน)
11. แบบรายงาน บร.11 (แบบศึกษาเจาะลึกรายกรณี)
12. แบบรายงาน บร.12 (การวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านหนองแก ผู้ทำสารนิพนธ์ได้มีการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลหลายวิธีดังนี้

1. จากข้อมูลปฐมภูมิ คือการเก็บจากข้อมูลที่มีการเก็บรวบรวมไว้แล้วโดยหน่วยงาน อบต. พัฒนาการอำเภอ เอกสารการจัดตั้งกองทุน เอกสารการขอกู้เงินจากสมาชิก
2. จากการสัมภาษณ์ โดยใช้แบบบันทึกการสัมภาษณ์ เช่น สัมภาษณ์ผู้นำหมู่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน คณะกรรมการกองทุน สมาชิกกองทุน ประชาชนทั่วไปในหมู่บ้านที่ยังไม่ได้สมัครเป็นสมาชิกกองทุน
3. จากการสังเกต เป็นการสังเกตพฤติกรรมของบุคคลในหมู่บ้าน สังเกตสภาพทั่วไปของหมู่บ้าน เช่น สังเกตความสามัคคีของคนในหมู่บ้าน ลักษณะการเป็นผู้นำและสังเกตจากการเข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการและสมาชิกกองทุน
4. การศึกษารายกรณี เช่นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกรายกรณีของสมาชิกผู้กู้เงินจากกองทุนว่าสมาชิคนำเงินกู้ไปใช้ตามวัตถุประสงค์ของกองทุนหรือไม่
5. การจัดเวทีต่าง ๆ เช่น เวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน เวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้าน เวทีวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน เวทีสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน

การวิเคราะห์ข้อมูล

จากการที่ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ในหมู่บ้านหนองแก หมู่ 4 ตำบลวังไทร อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา เพื่อทำสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้จัดทำได้ทำการจัดระบบและวิเคราะห์ข้อมูลและได้นำข้อมูลในเรื่องเดียวกันมาประมวลเข้าด้วยกัน จากนั้นจึงนำมาเรียบเรียงเพื่อให้ประเด็นที่ชัดเจน โดยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยการแจกแจงความถี่ การคำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์ การศึกษา
จากเอกสารและข้อมูลที่มีการบันทึกไว้

บทที่ 4

ผลการติดตามการประเมินโครงการ

สารนิพนธ์บทที่ 4 ผลการติดตามประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ประกอบด้วย การรายงานข้อมูลที่ได้ตามกรอบความคิดทฤษฎี ชิพพ์ โมเดล (CIPP Model) โดยที่จะใช้หลักการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Evaluation) เป็นสำคัญ ดังนั้นสำหรับตัวชี้วัดหรือตัวแปร ที่ผู้ประเมินไม่สามารถตั้งเกณฑ์ การตัดสินค่า “ดี-เลว” ก็จะนำเสนอ ข้อมูลตามสภาพจริงเท่านั้น ส่วนตัวชี้วัดที่สมควร ตั้งเกณฑ์ตัดสินค่าได้ ก็จะแสดงเกณฑ์นั้นอย่างชัดเจนควบคู่ไปกับการเสนอข้อมูล และเสนอผลการตัดสินค่า

บริบทระดับประเทศ

1. ความยากจนของประเทศ

ปัจจุบันประชาชนทุกระดับได้รับความเดือดร้อน อันเกิดจากมีรายได้ไม่เพียงพอ กับรายจ่าย เป็นผลมาจากการตกงาน ราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ กำลังซื้อของคนในประเทศตกต่ำ รัฐบาลจึงตั้งเป้าหมายที่จะดำเนินนโยบายเพื่อลดความยากจนและนำไปสู่การสร้างงาน สร้างรายได้ ลดรายจ่าย ให้แก่ประชาชน มีรายได้เพียงพอกับรายจ่าย นำไปสู่การพอมือพอกิน รัฐบาลจึงจัดทำนโยบายเร่งด่วน 9 ข้อ ดังนี้

1. การพักชำระหนี้เกษตรกรรายย่อยเป็นเวลา 3 ปี เพื่อแก้ไขปัญหานี้สินของเกษตรกร
2. การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งละ 1 ล้านบาท เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในการลงทุน
3. การจัดตั้งธนาคารประชาชน เพื่อเป็นการกระจายโอกาส การเข้าถึงแหล่งเงิน ให้กับประชาชนผู้มีรายได้น้อย
4. การจัดตั้งธนาคารวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดเล็ก เพื่อพัฒนาผู้ประกอบการเดิม และเพิ่มจำนวนผู้ประกอบการรายใหม่อย่างเป็นระบบ
5. จัดตั้งบริษัทกลาง ในการบริหารสินทรัพย์ เพื่อดำเนินการให้หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ออกจากระบบของธนาคารพาณิชย์โดยเร็ว
6. พัฒนารัฐวิสาหกิจ ให้เป็นองค์กรหลักในการกอบกู้เศรษฐกิจ และสร้างรายได้ให้กับประเทศ
7. สร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า 30 บาท รักษาทุกโรค

8. เร่งจัดตั้งสถานบำบัดผู้ติดยาเสพติด ควบคู่ไปกับการปราบปรามและป้องกัน
9. ส่งเสริมให้ประชาชน มีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชัน (คำแถลงนโยบายของ คณะรัฐมนตรี พันตำรวจโท ดร.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภาวันจันทร์ที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544)

2. นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

ตามนโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises) SMEs ได้มีนโยบายสนับสนุนเอส เอ็ม อี ของรัฐบาล ถือเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ผลักดันให้ธุรกิจเอส เอ็ม อี เข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมากขึ้น ซึ่งการดำเนินงานด้านวานิชกิจของบริษัทเองได้ขยายไปสู่การเป็นที่ปรึกษาให้กับธุรกิจ เอส เอ็ม อี เช่นกัน โดยเฉพาะการหาผู้ร่วมทุนเข้ามาช่วยสนับสนุนทางการเงินให้กับธุรกิจเอส เอ็ม อี ในประเทศ ซึ่งขณะนี้ มีนักลงทุนต่างชาติจำนวนมากที่สนใจเข้ามาลงทุนกับธุรกิจเอส เอ็ม อี นี้ของไทยในลักษณะดังกล่าว โดยเอส เอ็ม อี ที่บริษัทรับเป็นที่ปรึกษาในการหาผู้ร่วมทุนให้จะมีขนาดใหญ่กว่าบริษัทที่กองทุนรวมเพื่อรวบรวมลงทุนในเอส เอ็ม อี ทางบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนรวมวรรณจำกัด สำหรับธุรกิจเอส เอ็ม อี ของไทยที่อยู่ในความสนใจของนักธุรกิจต่างชาติ ส่วนใหญ่จะเป็นอุตสาหกรรมที่ไทยมีความสามารถในการแข่งขันซึ่งผู้ร่วมทุนจะเข้ามาถือหุ้นประมาณ 2-3 ปี เพื่อช่วยพัฒนาธุรกิจก่อนนำบริษัทเข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แล้วค่อยขายหุ้นออกมา

SMEs ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2543

วิสาหกิจขนาดย่อม ได้แก่ ธุรกิจใด ๆ ก็ตามที่มีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

1. ธุรกิจผลิตสินค้า ที่มีการจ้างงานไม่เกิน 50 คนหรือมีมูลค่าสินทรัพย์ถาวรไม่เกิน 50 ล้านบาท
2. ธุรกิจบริการ ที่มีการจ้างงานไม่เกิน 50 คน หรือมีมูลค่าทรัพย์สินถาวรไม่เกิน 50 ล้านบาท
3. ธุรกิจค้าส่งที่มีการจ้างงานไม่เกิน 25 คน หรือมีมูลค่าสินทรัพย์ถาวรไม่เกิน 50 ล้านบาท
4. ธุรกิจค้าปลีก ที่มีการจ้างงานไม่เกิน 15 คน หรือมีมูลค่าสินทรัพย์ถาวรไม่เกิน 30 ล้านบาท

วิสาหกิจขนาดกลาง มีลักษณะเพิ่มเติมขึ้นกว่าธุรกิจขนาดย่อมดังนี้

1. ธุรกิจผลิตสินค้า มีการจ้างงานตั้งแต่ 51-200 คน หรือมีมูลค่าทรัพย์สินถาวรเกินกว่า 50 แต่ไม่เกิน 200 ล้านบาท

2. ธุรกิจให้บริการ ที่มีการจ้างงานตั้งแต่ 51-200 คน หรือมีมูลค่าทรัพย์สินถาวรเกินกว่า 50 แต่ไม่เกิน 200 ล้านบาท
3. ธุรกิจค้าส่ง ที่มีการจ้างงานตั้งแต่ 26-50 คน หรือมีมูลค่าทรัพย์สินถาวรเกินกว่า 50 แต่ไม่เกิน 100 ล้านบาท
4. ธุรกิจค้าปลีก ที่มีการจ้างงานตั้งแต่ 16-30 คน หรือมีมูลค่าทรัพย์สินถาวรเกินกว่า 30 แต่ไม่เกิน 60 ล้านบาท

มูลค่าทรัพย์สินดังกล่าว ยังไม่รวมมูลค่าที่ดิน (หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ฉบับประจำวันที 1 กรกฎาคม 2545 : 8)

3. ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ

การขาดดุลการค้าของประเทศเป็นปัญหาเกี่ยวกับเศรษฐกิจของประเทศทุกยุคทุกสมัยเป็นอุปสรรคต่อการจัดทำงานงบประมาณของประเทศ ทำให้ต้องขาดแคลนเงินทุนจึงต้องกู้จากต่างประเทศได้ รัฐบาลจึงได้กำหนดนโยบายในการแก้ไขปัญหาเพื่อลดภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ ดังนี้

1. เร่งรัดการกระตุ้นเศรษฐกิจที่มีผลต่อการยกระดับรายได้ของประชาชน และหยุดการทรุดตัวทางเศรษฐกิจ โดยคงภาวะการขาดดุลการค้าต่อไประยะหนึ่งในการรักษาไว้ซึ่งเสถียรภาพและวินัยการคลังที่เหมาะสม

2. ปรับปรุงระบบภาษีให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ เพื่อส่งเสริมการกระตุ้นภาคเศรษฐกิจ ที่ก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มภายในประเทศ และเป็นพื้นฐานในการปฏิรูปโครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศในอนาคต พร้อมทั้งสนับสนุนการอบรม การระดมทุนและการสร้างผู้ประกอบการรายใหม่

3. บริหารการคลังอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืน โดยเฉพาะการรักษาวินัยทางการคลังจัดทำแผนการบริหารทรัพย์สินและหนี้สินสาธารณะที่มีประสิทธิภาพ ประหยัด และกู้เงินเฉพาะเพื่อการลงทุนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเป็นหลัก เพื่อสร้างฐานรายได้ให้แก่ประชาชนและเอกชน เป็นหลัก (คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พันตำรวจโท ดร.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา วันจันทร์ที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544)

4. สภาพแวดล้อมปัจจุบัน

เมื่อก่อนประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีความอุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติ แต่ในช่วงปีที่ผ่านมามีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติจำนวนมากโดยปราศจากการดูแลอย่างเหมาะสมซึ่งปัจจุบันได้ก่อให้เกิดปัญหาความเสื่อมโทรมและไม่ยั่งยืน ในภาวะเสื่อมโทรมส่งผลกระทบต่อคุณภาพของระบบนิเวศ ทรัพยากรน้ำเกิดปัญหาขาดแคลน การใช้สารเคมีทางการ

เกษตรมากขึ้นส่งผลกระทบต่อคุณภาพน้ำและดิน ขณะเดียวกันการขยายตัวของการผลิตในภาคอุตสาหกรรมและบริการตลอดจนการลงทุนด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการเป็นไปอย่างไร้ระเบียบและขาดทิศทางอย่างเหมาะสม ได้ก่อให้เกิดการทำลายสิ่งแวดล้อมและแหล่งท่องเที่ยวในหลายพื้นที่ของประเทศ อีกทั้งเศรษฐกิจยังไม่สามารถฟื้นตัวได้ จะเห็นได้จากการส่งออกของไทยในครึ่งปีหลัง

สถานการณ์เศรษฐกิจของสหรัฐที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทย ทางบริษัทศูนย์วิจัยกสิกรรมไทย จำกัด ได้สรุปผลกระทบต่อการส่งออกไทยจากการที่เศรษฐกิจสหรัฐอ่อนกำลังลงในช่วงครึ่งหลังของปี 2545 ดังนี้

1. ตัวเลขส่งออกจริงและตัวเลขส่งออกเป้าหมาย โดยไทยได้ตั้งเป้าหมายการส่งออกปี 2545ว่าจะขยายตัวประมาณ 2.5-3 % โดยคาดว่าจะมีมูลค่าประมาณ 65,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ แต่ที่ผ่านมา 6 เดือนไทยมีการส่งออกทั้งสิ้น 31,178 ล้านดอลลาร์สหรัฐลดลง 1.5% หากการส่งออกในครึ่งปีหลังไม่กระเตื้องขึ้นกว่าครึ่งปีแรก มีแนวโน้มว่าการส่งออกทั้งปีจะติดลบประมาณ 1.3 % เพราะในช่วง 6 เดือนแรกไทยมีมูลค่าส่งออกเฉลี่ยเดือนละ 5,200 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ต่ำกว่าเป้าหมายที่คาดว่าจะสามารถส่งออกได้ประมาณเดือนละ 5,600 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

2. ตลาดส่งออกหลักขวนเซ โดยการส่งออกไปยังตลาดหลัก 4 กลุ่มใน 6 เดือนแรกลดลง ยกเว้นอาเซียน โดยอาเซียนเพิ่มขึ้น 4.7% ขณะที่ตลาดสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่นและสหภาพยุโรป (EU) ลดลง 4.1 % , 7.6% และ 12.1 % ตามลำดับ ซึ่งคาดว่าในครึ่งปีหลังยังไม่ซบเซาต่อเนื่องทั้ง 3 ตลาด และจากกรณีที่เศรษฐกิจสหรัฐชะลอตัวจะยังส่งผลกระทบโดยตรงต่อการส่งออกหลักของไทยโดยมีสัดส่วนประมาณ 20 % รวมถึงผลกระทบทางอ้อมที่จะมีผลกระทบต่อประเทศอื่น ๆ ซึ่งเป็นคู่ค้าของไทยด้วย

3. สินค้าส่งออกหลักน่าเป็นห่วง โดยสินค้าส่งออก 7 รายการที่มีมูลค่าส่งออกต่ำกว่าเป้าหมายได้แก่ สินค้าเกษตรแปรรูปและสินค้าเกษตรเช่น ผัก ผลไม้แช่แข็งและแปรรูป ส่วนสินค้าอุตสาหกรรมที่มีการส่งออกลดลงได้แก่ยานยนต์และอุปกรณ์ แผงวงจรไฟฟ้า เครื่องใช้สำหรับเดินทาง เครื่องหนัง รองเท้า

4. จีนคู่แข่งส่งออกที่น่ากลัว โดยการที่จีนเข้าเป็นสมาชิกขององค์การค้าโลก (WTO) ได้ส่งผลให้จีนมีฐานะเป็นคู่แข่งที่น่ากลัวของไทยในตลาดส่งออกเช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ เสื้อผ้า รองเท้า เฟอร์นิเจอร์ เครื่องรับโทรทัศน์และส่วนประกอบ เพราะต้นทุนการผลิตของจีนต่ำกว่าของไทย ส่วนสินค้าที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบในระยะยาวได้แก่ สินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูป เช่นยางพารา ทุงมือยาง น้ำตาลทราย ซึ่งไทยจำเป็นต้องมีการปรับตัวเพราะจีนได้ใช้จ่ายเงินเพื่อการวิจัยด้านการเกษตรเป็นสัดส่วนถึง 10 % ของงบประมาณด้านการวิจัยของโลกและมีแนวโน้มที่

เพิ่มขึ้นประมาณด้านการวิจัยอีก 400 % ในช่วง 5 ปีข้างหน้า (หนังสือพิมพ์มติชนรายวัน วันที่ 13 สิงหาคม 2545 : 8)

5. ความเดือดร้อนและความเป็นหนี้สินของประชาชน

เมื่อปี 2541 ประเทศไทยประสบภาวะวิกฤติเศรษฐกิจได้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศอย่างรุนแรงทำให้ประชาชนภายในประเทศได้รับผลกระทบโดยถ้วนหน้า ทำให้กิจการต่าง ๆ ของภาคอุตสาหกรรมรวมทั้งสถาบันการเงินหลายแห่งได้ปิดกิจการลงทำให้ประชาชนในประเทศเกิดการว่างงานขึ้นเป็นจำนวนมาก ผลกระทบจากวิกฤติเศรษฐกิจที่มีต่อคนและสังคมได้ก่อให้เกิดปัญหาคุณภาพชีวิตของคนไทยเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะปัญหาความยากจน การเป็นหนี้ของประชาชนและความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้ที่รุนแรงขึ้นกล่าวคือ ภาวะความยากจนที่มีแนวโน้มลดลงมาโดยตลอดในช่วงก่อนกับเพิ่มสูงขึ้นจากร้อยละ 11.4 ของประชาชนทั้งประเทศหรือคิดเป็นจำนวนความยากจน 68 ล้านคนในปี 2539 เพิ่มขึ้นร้อยละ 15.9 หรือคิดเป็นจำนวน 9.9 ล้านคน ในปี 2542 และในช่วงเวลาเดียวกันการกระจายรายได้ก็แย่ลงโดยกลุ่มคนที่มีรายได้น้อยที่สุด 20 % มีสัดส่วนรายได้ลดลงจากร้อยละ 4.2 เหลือร้อยละ 3.8 ขณะที่กลุ่มคนที่มีรายได้สูงสุด 20 % แรกมีสัดส่วนรายได้เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 56.5 อีกทั้งจำนวนคนว่างงานก็มีเพิ่มมากขึ้นกว่าช่วงวิกฤติเกือบ 1 ล้านคน นอกจากนี้ยังมีปัญหาภาคก่อสร้างหิมทรัพย์ ปัญหานี้สาธารณะและปัญหาการขาดงบประมาณ นอกจากนี้เศรษฐกิจไทยยังพึ่งพิงทุนเทคโนโลยีและตลาดต่างประเทศสูง ฐานการผลิตของประเทศอ่อนแอไม่มีภูมิคุ้มกันที่เพียงพอ (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545 - 2549 : 5 - 6)

6. บรรยากาศของความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบท

ในช่วง 2 ทศวรรษที่ผ่านมา ประเทศไทยได้เริ่มปรับตัวเข้าสู่ยุคของการเปลี่ยนแปลงจากชนบทสู่เมืองแต่การจัดการพื้นที่ที่แยกส่วนการพัฒนาชนบทและเมืองออกจากกันทำให้ขาดการเชื่อมโยงทั้งทางด้านนโยบาย และการปฏิบัติการ ผนวกกลับนโยบายการบริหารแบบรวมศูนย์ที่ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนและท้องถิ่น ส่งผลให้เศรษฐกิจภาคเมืองมีการเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลกมากกว่าก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำระหว่างเมืองและชนบทมากขึ้นทั้งทางด้าน การกระจายรายได้ และการกระจายกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ตลอดจนคุณภาพและการกระจายบริการทางสังคมโดยการเติบโตของเมืองไม่ได้มีส่วนสนับสนุนการพัฒนาชนบทเท่าที่ควร สภาวะดังกล่าวทำให้ภาคชนบทเจริญเติบโตไม่เท่าเทียมกันเกิดภาวะยากจน ทั้งยังขาดความเชื่อมโยงโลกภายนอก ขณะที่ภาคการเกษตรซึ่งเป็นฐานการผลิตที่สำคัญมีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสิ้นเปลืองขาดการอนุรักษ์ฟื้นฟูและเสื่อมโทรมลงประกอบกับแรงจูงใจจากรายได้นอกภาคเกษตรทำให้คนในชนบทต้องอพยพย้ายถิ่นฐานเพื่อแสวงหาโอกาสที่ดีขึ้นในการประกอบอาชีพในเมือง โดยไม่มีระบบผังเมืองและการใช้

ประโยชน์ที่ดินที่เหมาะสม นำไปสู่ความเสื่อมโทรมของสภาวะแวดล้อมและคุณภาพชีวิตของคน
ทั้งในเมืองและชนบท (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545 - 2549 :49)

๑. ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรมและสินค้าต่างประเทศ

ในปัจจุบันการติดต่อสื่อสาร การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมต่างเป็นไปอย่างรวดเร็วและสะดวก
ขึ้นเนื่องจากเทคโนโลยีด้านการติดต่อสื่อสาร และสื่อต่าง ๆ มีความเจริญก้าวหน้า โอกาสที่ได้รับรู้
เอาค่านิยมจากโลกที่เจริญกว่าเป็นไปได้ง่าย ทั้งสังคมเมืองและสังคมชนบท เหตุนี้เองที่ส่งผลต่อ
การพัฒนาประเทศ เนื่องจากค่านิยมบางอย่างไม่เหมาะกับสังคมไทยในปัจจุบัน เช่น ซื้รถแพง ๆ
เสื้อผ้าราคาแพง ท่องเที่ยวต่างประเทศ ซื้สินค้ายี่ห้อดังจากต่างประเทศ ทำให้การพัฒนาประเทศ
เกิดความไม่สมดุลกับทางด้านเศรษฐกิจ สังคม จิตใจ ทำให้ชนชั้นที่ด้อยโอกาสในสังคม มีช่อง
ว่างระหว่าง คนรวยกับคนจน เมืองกับชนบท ส่งผลให้เกิดปัญหาต่าง ๆ อย่างมากมาย เช่น ปัญหา
อาชญากรรม ยาเสพติด โสเภณี โรคเอดส์ เป็นต้น

ดังนั้นการรับเอาแต่ค่านิยมจากต่างประเทศ รัฐบาลควรส่งเสริมการเรียนรู้การปรับใช้วัฒน
ธรรมจากต่างประเทศ ใช้กับสังคมไทยให้เหมาะสม เพื่อสอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนไทยที่ยังคง
เอกลักษณ์ไทย (คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พันตำรวจโท คร.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐ
มนตรี แถลงต่อรัฐสภา วันจันทร์ที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544)

บริบทชุมชนระดับท้องถิ่น

การที่ผู้จัดทำสารนิพนธ์ฉบับนี้ได้เข้าไปปฏิบัติงานในหมู่บ้านหนองแก หมู่ 4 นั้น นอก
จากการได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการกระตุ้นให้เกิดการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านแล้วยังได้ศึกษา
สภาพภูมิศาสตร์ สภาพป่า และแหล่งน้ำของหมู่บ้าน ตามแบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน
(บร.1) ซึ่งได้ตัวชี้วัดบริบทระดับท้องถิ่นดังนี้

1. ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน

ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านหนองแก หมู่ 4 จากการที่นิคมสร้างตนเองลำตะคองได้มี
การจัดสรรที่ดินทำกินให้กับประชาชนในพื้นที่ป่าเสื่อมโทรม เมื่อประมาณ 30 ปีที่ผ่านมาทำให้
ประชาชนที่ยังไม่มีที่ดินทำกินและยากจนได้มีการอพยพเข้ามาจับจองที่ดิน กลุ่มคนที่อพยพเข้ามา
ก่อตั้งหมู่บ้านเป็นกลุ่มแรกมีประมาณ 8 ครอบครัว คือครอบครัว นายหล้า บุญนอก นายจันทิ
ศรีสมุทร นายหล้า อ้วนสันเทียะ นายหล้า ขวัญเกิด นายคำสิงห์ วงษ์งาม นายกุ ราศีวงษ์และนาย
ช่วย พุฒซ้อน ซึ่งนายช่วย พุฒซ้อนนี้เป็นผู้ใหญ่บ้านคนแรกของบ้านหนองแกปัจจุบันเกษียณอายุ
ไปหลายปีแล้ว บุคคลเหล่านี้ได้อพยพมาจากบ้านห้วยยาง ต.โคกกรวด อ.เมือง จ.นครราชสีมา
และมาจากอำเภอ ราศีไศล จังหวัดศรีสะเกษ เนื่องจากครอบครัวมีฐานะยากจนและเป็นครอบครัว

ใหญ่ ทำให้การทำมาหากินไม่เพียงพอจึงได้อพยพครอบครัวมาประกอบอาชีพในพื้นที่แห่งนี้ สภาพพื้นที่ก่อนการตั้งหมู่บ้านเป็นป่าเสื่อมโทรม มีทุ่งหญ้าเป็นบางส่วนและมีคลองน้ำไหลผ่าน ลักษณะการปลูกบ้านเรือนจะปลูกข้างคลองน้ำและปลูกห่างกันตามพื้นที่ทำกิน อาชีพที่ทำกันช่วงแรกคือเลี้ยงสัตว์ ทำไร่ข้าวโพดและทำไร่ฝ้าย การคมนาคมใช้ทางเกวียนในการสัญจรไปมา

2. สภาพปัจจุบัน

การตั้งบ้านเรือนและการประกอบอาชีพเปลี่ยนไปเพราะมีเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามา อย่างเช่นการตั้งบ้านเรือนก็จะเริ่มตั้งกันเป็นกลุ่มและตั้งตามเส้นทางคมนาคมที่สะดวก การประกอบอาชีพก็เปลี่ยนไปจากเดิม ปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ อาศัยฝนจากธรรมชาติแต่ปัจจุบันได้มีเทคโนโลยีใหม่เข้ามาช่วยเช่นมีการปลูกผักที่อาศัยน้ำจากลำคลอง ใช้เครื่องสูบน้ำ สูบขึ้นมารดผักมีการทำการเกษตรแบบน้ำหยด และการเลี้ยงโคเนื้อ ปัจจุบันก็มีการเลี้ยงโคนมโดยใช้วิทยุการสมัยใหม่เข้ามาช่วย ทางด้านสังคมก็มีการรวมกลุ่มต่าง ๆ เช่น กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มฌาปนกิจ และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน มีวัดประจำหมู่บ้าน 1 แห่ง คือวัดหนองแวงวราราม มีโรงเรียนประจำหมู่บ้าน 1 แห่ง คือโรงเรียนนิคมสร้างตนเองลำตะคอง 2 มีน้ำประปา 1 แห่ง มีไฟฟ้าใช้ทุกหลังคาเรือน มีเส้นทางคมนาคมสะดวกมีถนนลาดยางในหมู่บ้าน มีโทรศัพท์มือถือเป็นบางครัวเรือน ปัจจุบันบ้านหนองแก หมู่ 4 มีประชากรทั้งหมด 611 คน เป็นหญิง 313 คน ชาย 298 คน มีพื้นที่ทำการเกษตร 2,064 ไร่ และมีเอกสารสิทธิ์ทั้งหมดแล้ว

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตามลักษณะของประชากร

ลักษณะประชากร	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
- ชาย	298	49
- หญิง	313	51
2. อายุ		
1 วัน - 3 ปี	43	7
3 ปี 1 วัน - 6 ปี	25	4
6 ปี 1 วัน - 12 ปี	138	23
12 ปี 1 วัน - 14 ปี	35	6
14 ปี 1 วัน - 18 ปี	20	3
18 ปี 1 วัน - 50 ปี	250	41
50 ปี 1 วัน - 60 ปี	60	10
60 ปี ขึ้นไป	40	6

ตารางที่ 2 ลักษณะการประกอบอาชีพของบ้านหนองแก ทั้งหมด 196 ครอบครัว

การประกอบอาชีพ	ครอบครัว	ร้อยละ
1. ทำไร่	110	56
2. ทำสวน	4	2
3. เลี้ยงสัตว์	18	9
4. รับจ้างทั่วไป	53	27
5. รับราชการ	1	1
6. ค้าขาย	10	5

ลักษณะการประกอบอาชีพของบ้านหนองแก หมู่ 4 แต่ละครอบครัวจะมีการประกอบอาชีพมากกว่า 1 อาชีพ เพราะมีโรงงานเย็บผ้าและโรงงานเฟอร์นิเจอร์ อยู่ใกล้หมู่บ้าน ห่างจากหมู่บ้านประมาณ 2 กิโลเมตร จึงทำให้ครอบครัวที่มีอาชีพทำการเกษตรในช่วงที่หมดฤดูทำการเกษตร ก็จะแยกกันไปทำงานตามโรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ

3. แหล่งน้ำในหมู่บ้าน

แหล่งน้ำในหมู่บ้านปัจจุบันไม่สามารถใช้ในการทำการเกษตรได้ทั้งหมดชาวบ้านจึงต้องพึ่งพาอาศัยน้ำจากธรรมชาติเป็นส่วนใหญ่ ถ้าปีไหนฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาลก็จะทำให้เกิดผลกระทบอย่างมากสำหรับผู้ประกอบอาชีพทางเกษตร ประชากรส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพการเกษตรจึงทำให้ชาวบ้านในหมู่บ้านค่อนข้างยากจน และต้องอพยพแรงงานไปทำงานต่างหมู่บ้าน

ตารางที่ 3 จำนวนแหล่งน้ำและการใช้น้ำจำแนกตามแหล่งน้ำ

แหล่งน้ำ	จำนวน	น้ำตลอดปี	น้ำไม่ตลอดปี
บ่อน้ำดิน	-	-	-
บ่อน้ำบาดาล	4	/	
สระน้ำ	2		/
คลอง	1	/	
ฝายกั้นน้ำ	2	/	

4. ด้านเศรษฐกิจของหมู่บ้าน

เศรษฐกิจของหมู่บ้านหนองแก ส่วนใหญ่จะทำการเกษตร เช่น ทำไร่ เลี้ยงสัตว์ จะมีประชากรบางส่วนที่ออกไปทำงานต่างหมู่บ้าน เพราะมีโรงงานเย็บผ้าและโรงงานเฟอร์นิเจอร์อยู่ห่างจากหมู่บ้านหนองแกประมาณ 2 กิโลเมตร รายได้เฉลี่ยของบ้านหนองแกประมาณ 30,000 - 40,000 บาทต่อปี

5. ด้านการศึกษา

ชาวบ้านหนองแกส่วนใหญ่จะจบชั้นประถม 6 เพราะมีโรงเรียนประจำหมู่บ้านจะมีเด็กบางส่วนที่ออกไปเรียนต่อในโรงเรียนนอกหมู่บ้าน ชาวบ้านที่อยากจะเรียนหรือหาความรู้เพิ่มเติมก็จะมีครูการศึกษาออกโรงเรียนมาสอนให้แก่ชาวบ้านที่ต้องการเรียนครูจะมาสอนให้ทุกวันพุธ ที่บ้านผู้ใหญ่บ้าน ส่วนโรงเรียนประจำหมู่บ้านนั้นชื่อโรงเรียนนิคมสร้างตนเองท่าตะคอง 2 มีการเรียนการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาล ถึง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีนักเรียนทั้งหมด 145 คน แยกตามชั้นเรียนได้ดังนี้

ตารางที่ 4 จำนวนนักเรียนโรงเรียนนิคมสร้างตนเองท่าตะคอง 2 มีจำนวน 145 คน

ระดับชั้น	จำนวน
1. อนุบาล 1	27
2. อนุบาล 2	19
3. ประถมศึกษาปีที่ 1	20
4. ประถมศึกษาปีที่ 2	15
5. ประถมศึกษาปีที่ 3	10
6. ประถมศึกษาปีที่ 4	15
7. ประถมศึกษาปีที่ 5	17
8. ประถมศึกษาปีที่ 6	22

โรงเรียนนิคมฯ 2 มีครูทั้งหมด 8 คน ครูที่เรียนจบต่ำกว่าปริญญาตรี 1 คน จบปริญญาตรี 6 คน จบปริญญาโท 1 คน และมีนักการภารโรง 1 คน

6. สังคมประเพณีและวัฒนธรรม

สังคมในหมู่บ้านหนองแกจะเป็นสังคมที่มีความสามัคคีเอื้ออาทรต่อกัน และจะพึ่งพาอาศัยกันในด้านต่าง ๆ ผู้ที่มีอายุน้อยจะให้ความเคารพนับถือผู้ที่อาวุโสกว่า ผู้นำหมู่บ้านก็ให้ความเป็นธรรมแก่ชาวบ้านทุกคน เมื่อมีงานบุญชาวบ้านก็จะไปช่วยเหลือกันเป็นอย่างดีประชาชนในหมู่บ้านส่วนใหญ่ นับถือศาสนาพุทธ งานบุญหรืองานประเพณีที่ชาวบ้านร่วมทำบุญที่วัดมีดังนี้

1. เดือนมกราคม	ทำบุญประเพณีวันขึ้นปีใหม่
2. เดือนกุมภาพันธ์	ทำบุญประเพณีวันมาฆบูชา
3. เดือนเมษายน	ทำบุญประเพณีวันสงกรานต์
4. เดือนพฤษภาคม	ทำบุญประเพณีวันวิสาขบูชา
5. เดือนกรกฎาคม	ทำบุญประเพณีวันเข้าพรรษา
6. เดือนสิงหาคม	ทำบุญประเพณีวันแม่แห่งชาติ
7. เดือนตุลาคม	ทำบุญประเพณีวันออกพรรษา
8. เดือนพฤศจิกายน	ทำบุญประเพณีวันลอยกระทง
9. เดือนธันวาคม	ทำบุญประเพณีวันพ่อแห่งชาติ

การที่ชาวบ้านได้ทำบุญร่วมกันได้พบปะพูดคุยกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น จึงทำให้การพึ่งพาอาศัยกัน ทำให้เกิดความรักความสามัคคีกัน ซึ่งจะทำให้เกิดพลังของชุมชนเข้มแข็งตามมา ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม

ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม กรณีศึกษาบ้านหนองแก หมู่ 4 ต.วังไทร อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา มีดังนี้

1. ผลการประเมินหน่วยระบบ A หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้รู้

1.1 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A พบว่า

1.1.1 นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จากการสัมภาษณ์ตามแบบ บร.3 (แบบรายงานความรู้ความเข้าใจและทัศนคติที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง) ประชาชนในหมู่บ้านมีความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนว่ารัฐบาลจัดตั้งโครงการนี้ขึ้นมาเพื่อช่วยเหลือประชาชนในเรื่องเงินทุนในการประกอบอาชีพ เป็นการกระตุ้นเพื่อแก้ปัญหาความยากจนของประชาชน และให้ประชาชนเกิดการเรียนรู้ในการบริหารจัดการกองทุนกันเอง

1.1.2 เงิน 1 ล้านบาท จากการสัมภาษณ์ประชาชนในหมู่บ้านพบว่าประชาชนส่วนใหญ่ มีความเข้าใจว่าเงิน 1 ล้านบาทจากรัฐบาลจะเข้ามาช่วยเหลือประชาชนในเรื่องของเงินทุนในการประกอบอาชีพและใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน เงิน 1 ล้านบาทที่ได้มารัฐบาลให้มาเพื่อประโยชน์ของประชาชนเป็นส่วนใหญ่เงินล้านที่ได้ควรคงอยู่ต่อไปด้วยการกู้และการชำระคืน เพื่อให้สมาชิกคนอื่น ๆ ได้กู้ต่อไป

1.1.3 คณะกรรมการหมู่บ้านจากการสัมภาษณ์คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหนองแกส่วนใหญ่มีความเข้าใจนโยบายกองทุน 1 ล้านบาทเกิดขึ้น เพื่อแก้ปัญหาความยากจนของประชาชน เพื่อเป็นทุนในการประกอบอาชีพและเพื่อช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจในระบบให้มีการหมุนเวียนเงิน

มากขึ้น และที่สำคัญโครงการกองทุนหมู่บ้านที่เกิดขึ้นเท่ากับเป็นการทดสอบความสามารถในการบริหารจัดการกองทุนกันเอง

1.4 ผู้สมัครเป็นสมาชิกกองทุน มีจำนวนผู้สมัครเข้าเป็นสมาชิกจำนวน 115 คน

1.5 ผู้สมัครขอกู้ มีสมาชิกกองทุนขอกู้จำนวน 44 ราย และคณะกรรมการกองทุนอนุมัติเงินกู้ไปทั้ง 44 ราย สมาชิกแต่ละรายจะได้เงินกู้ไม่เท่ากันขึ้นอยู่กับโครงการของสมาชิกที่ขอไปประกอบอาชีพ

1.2 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ A

1.2.1 การคัดเลือกผู้กู้ของกองทุน พบว่า การคัดเลือกผู้กู้ของกองทุนบ้านหนองแกเป็นไปตามระเบียบกองทุนทุกประการ ผู้กู้ทุกรายมีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่ระเบียบกองทุนกำหนด

ข้อดี

- ทำให้คณะกรรมการมีความสามารถในการจัดการบริหารกองทุนให้มีประสิทธิภาพ

ข้อเสีย

- เกิดการขัดแย้งระหว่างผู้ขอกู้ที่ไม่ได้รับเงินกับคณะกรรมการ

1.2.2 การแนะนำการทำธุรกิจ พบว่าคณะกรรมการกองทุนได้แนะนำสมาชิกผู้กู้ว่าเงินที่กู้ยืมไปจากกองทุนให้สมาชิกทุกคนนำเงินที่กู้ยืมจากกองทุนให้นำไปใช้ตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่ขอไปจากกองทุนให้สมาชิกทุกคนนำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่ขอไป และมีการตั้งคณะกรรมการติดตามผลหลังจากสมาชิกกู้

ข้อดี

- ทำให้สมาชิกผู้ก้นำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์และมีการประกอบอาชีพที่มีประสิทธิภาพ

ข้อเสีย

- ยังไม่มีหน่วยงานของรัฐเข้ามาส่งเสริมอย่างจริงจัง ประชาชนต้องเรียนรู้ด้วยตนเอง

1.2.3 การรับชำระหนี้ พบว่าในการรับชำระหนี้เงินกู้คืน ยังไม่มีการชำระคืนเพราะระเบียบกองทุนบ้านหนองแกกำหนดให้สมาชิกชำระคืนเงินกู้กองทุนเป็นรายปี ขณะนี้ยังไม่ครบกำหนดตามสัญญา

1.2.4 การทำบัญชีของกองทุน พบว่า การทำบัญชีของกองทุนมีเหรียญของกองทุนเป็นผู้รับทำบัญชีซึ่งบุคคลที่รับผิดชอบในการทำบัญชีมีประสบการณ์ในการทำบัญชีเพราะเรียนจบระดับปริญญาตรี และเคยทำบัญชีมาก่อนทำให้การจัดทำบัญชีเป็นไปด้วยความถูกต้อง

3 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ A แบ่งออกเป็น 3 ด้านดังนี้

1.3.1 ผลโดยตรง ได้แก่

- จำนวนผู้กู้เงินจากกองทุนในปัจจุบันมีทั้งหมด 44 คน จากสมาชิกกองทุนทั้งหมด 115 คน
- ยอดเงินสมาชิกกู้ไปทั้งหมด 656,000 บาท (หักแสนห้าหมื่นหกพันบาทถ้วน)

1.3.2 ผลกระทบโดยตรง จำนวนสมาชิกที่กู้ได้จำนวน 44 คน

- จำนวนเงินสะสมปัจจุบัน (กรกฎาคม 2545) 49,090 บาท

1.3.3 ผลกระทบทางอ้อม

- กองทุนหมู่บ้านมีศักยภาพและความเข้มแข็ง จากการศึกษาดำรงและนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์จะเห็นได้ว่ากองทุนหมู่บ้านหนองแกมีศักยภาพในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านที่ดี เนื่องจากกองทุนมีการจัดการระบบการทำงานของคณะกรรมการที่มีความรอบคอบ มีการประสานงานที่ดี ทำให้เกิดความเชื่อมั่นแก่สมาชิก

- ท้องถิ่นมีภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจ เพราะสมาชิกกู้เงินจากกองทุน 1 ล้านบาทของหมู่บ้านลดการพึ่งพานายทุน ลดการเป็นหนี้ในระบบที่ต้องเสียดอกเบี้ยค่อนข้างแพง

2 ผลการประเมินหน่วยระบบ B

หน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินงานของผู้กู้แต่ละราย ผลการประเมินบริบทเฉพาะตัวของหน่วยระบบ B พบว่า

2.1 ประสิทธิภาพในการดำเนินงานของผู้กู้ จากการสัมภาษณ์ผู้กู้แต่ละราย พบว่าผู้กู้ประมาณ 80 % มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานอยู่แล้ว เพราะบ้านหนองแกมีกองทุนให้สมาชิกขโมยอยู่ก่อนแล้วทั้งหมด 2 กองทุน คือ กองทุนปุ๋ย และกองทุนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ทำให้กิจการของผู้กู้เป็นไปตามปกติภายใต้ภาวะเศรษฐกิจภายในประเทศปัจจุบัน

2.2 ความรู้ความสามารถของผู้กู้และครอบครัว สมาชิกผู้กู้ มีความสามารถ และมีความรู้ในด้านการดำเนินงานพอสมควร เนื่องจากมีประสบการณ์มาก่อน เช่น กู้เงินไปเป็นทุนเพื่อการเกษตรส่วนใหญ่ ประชาชนในหมู่บ้านมีอาชีพทางการเกษตรอยู่ก่อนแล้ว

2.3 อาชีพหลักของสมาชิกผู้กู้พบว่า ผู้กู้แต่ละรายจะประกอบอาชีพหลักที่คล้ายกันคืออาชีพทางการเกษตร คือทำไร่อ้อย ทำไร่ข้าวโพด ทำสวนผัก ทำสวนน้อยหน่า และเลี้ยงสัตว์

2.4 ทรัพย์สินของผู้กู้ส่วนใหญ่ เป็นโฉนดที่ดิน และส่วนใหญ่ที่ดินจะนำไปค้ำประกันเงินกู้กับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

2.5 หนี้สิน สมาชิกกองทุนหมู่บ้านส่วนใหญ่ จะเป็นสมาชิกของสหกรณ์การเกษตรและ
ได้กู้เงินจากธนาคารมาแล้ว ที่สมาชิกมากู้เงินจากกองทุนหมู่บ้าน เพราะต้องการเงินลงทุนเพิ่มขึ้น

2.6 รายได้ของครอบครัวพบว่า ผู้กู้แต่ละรายมีรายได้ของครอบครัวที่แตกต่างกันออกไป
โดยเฉลี่ยจะมีรายได้ครอบครัวละประมาณ 40,000 – 50,000 บาทต่อปี

3. ผลการประเมินหน่วยระบบการดำเนินงานของสมาชิกแต่ละราย (หน่วยระบบ B)

3.1 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B

3.1.1 จำนวนเงินที่กู้ได้จากกองทุน กองทุนบ้านหนองแก กำหนดให้สมาชิกกู้ยืม
ได้ไม่เกินรายละ 20,000 บาท และผู้กู้แต่ละรายจะได้ยอดเงินกู้ไม่เท่ากัน เพราะขึ้นอยู่กับกา
พิจารณาจากคณะกรรมการและความเป็นไปได้ของโครงการขอกู้ของสมาชิกแต่ละราย

3.1.2 เงินอื่น ๆ พบว่า ผู้กู้ได้รับเงินสนับสนุนจากภาครัฐ โดยผ่านหน่วยงานราช
การระดับท้องถิ่น คือเงินกระตุ้นเศรษฐกิจ เมื่อพ.ศ. 2543 จำนวน 100,000 บาท โดยนำมาใช้จัด
ตั้งกองทุนปุ๋ยและกองทุนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

3.1.3 สถานที่และวัตถุดิบ พบว่า สมาชิกผู้กู้ประมาณ 90 % ทำการประกอบ
อาชีพทางการเกษตรอยู่ในหมู่บ้าน

3.1.4 เทคนิควิธีการทำงาน พบว่า สมาชิกผู้กู้แต่ละรายมีเทคนิคและวิธีการ
ทำงานที่คล้ายคลึงกันคือ นำเครื่องจักรเข้ามาใช้แทนแรงงานคนมากขึ้น

3.1.5 กำลังทำงาน พบว่า ผู้กู้ส่วนใหญ่จะมีกำลังทำงาน โดยใช้แรงงานจาก
สมาชิกในครอบครัวจะมีการจ้างงานจากภายนอกครอบครัวมาช่วยเป็นบางครั้ง เพราะกิจการที่
สมาชิกผู้กู้ที่ทำอยู่ส่วนใหญ่เป็นกิจการขนาดเล็ก

3.2 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ B

3.2.1 การทำกิจการที่ถูกรื้อ จากการศึกษาผู้กู้แต่ละรายพบว่าผู้กู้ประกอบอาชีพ
ทางการเกษตรซึ่งเป็นอาชีพที่ดำเนินการติดต่อกันเป็นระยะเวลาเวลานาน สมาชิกจะนำเงินกู้ไปเป็นทุน
ตนเองนำไปซื้อปุ๋ย ซื้อเมล็ดพันธุ์ เป็นต้น

3.2.2 การหาตลาดที่ดี สมาชิกผู้กู้แต่ละรายจะมีวิธีการรวมกลุ่มกันเพื่อต่อรองทาง
การตลาดและจำหน่ายสินค้าหลาย ๆ ที่เพื่อเปรียบเทียบราคา และเพื่อสร้างอำนาจในการต่อรอง
ราคา สินค้าที่นำไปรวมกลุ่มเพื่อต่อรองราคาทางการตลาด เช่น ข้าวโพด อ้อย

3.2.3 การทำบัญชี พบว่า ผู้กู้แต่ละรายไม่ได้มีการทำบัญชีที่ถูกต้องเนื่องจาก
สมาชิกส่วนใหญ่ไม่เคยทำบัญชี

3.2.4 การวิเคราะห์และการประเมินพบว่า การประกอบอาชีพของสมาชิกยังประกอบอาชีพเดิมตามบรรพบุรุษที่ทำต่อกันมา เนื่องจากขาดการส่งเสริมจากทางภาครัฐและยังไม่มีหน่วยงานไหนเข้ามาสนับสนุนอย่างจริงจัง

3.3 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ B

3.3.1 ผลโดยตรง ได้แก่

- รายได้เป็นเงิน พบว่า สมาชิกผู้กู้เงินจากกองทุนร้อยละ 75 % มีรายได้เพิ่มขึ้นเนื่องจากการขายผลผลิตและไม่ต้องเสียดอกเบี้ยที่แพงให้แก่รายทุน แต่ก็มีสมาชิกบางส่วนยังไม่มีรายได้เพิ่มเพราะกิจการยังไม่สามารถสร้างรายได้ เช่น กลุ่มผู้กู้เงินไปเลี้ยง โคเนื้อ โคนม

- ผู้กู้ได้ผลผลิตเป็นสิ่งของ พบว่า ผู้กู้ที่ทำการกู้ไปเลี้ยงโคเนื้อ โคนม ซึ่งกำลังเลี้ยงให้เติบโตและสามารถขายได้ในอนาคต

3.3.2 ผลกระทบโดยตรง

- ผู้กู้ได้ทำกิจการด้วยเทคนิควิธีที่ดี อันเนื่องมาจากการได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เช่น การทำไร้ข้าวโพดผู้ประกอบกิจการต้องมีการเรียนรู้วิธีใหม่ ๆ อยู่เสมอเพื่อที่จะได้มีผลผลิตที่สูงขึ้น เช่น การใช้ปุ๋ยจากการตรวจสอบค่า NPK ในดิน จากเจ้าหน้าที่วิเคราะห์ดิน ของหน่วยงานราชการ

3.3.3 ผลกระทบทางอ้อม ได้แก่

- สมาชิกผู้กู้เงินจากกองทุนมีการพึ่งตนเอง
- สมาชิกผู้กู้เงินกองทุนมีศักยภาพและมีความเข้มแข็งในกิจการของตนเองอย่าง
ยั่งยืน

- การกลับคืนถิ่นของประชาชนที่ได้ละทิ้งถิ่นฐานได้กลับมาพัฒนาหมู่บ้าน เช่น นางสาวอำพร เพียรชนะ ได้กลับมาประกอบอาชีพในหมู่บ้าน ปัจจุบัน ได้ดำรงตำแหน่ง เหมรัญญิก ของกองทุนหมู่บ้าน

4. ผลประมวผลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้

จากการประมวผลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้เงินจากกองทุนบ้านหนองแก ไปประกอบอาชีพคือ อาชีพทางการเกษตร ปลูกพืชทำไร้ข้าวโพด 19 ราย เลี้ยงโคเนื้อ 11 ราย เลี้ยงโคนม 8 ราย ค้าขาย 1 ราย

4.1 อาชีพทำไร่ข้าวโพด การใช้ปัจจัยนำเข้าที่ดีด้านคุณภาพและปริมาณที่เหมาะสม ได้แก่ เงินลงทุนเพื่อนำมาใช้ประกอบการที่เพียงพอ เช่น ค่าปุ๋ย ค่ายาฆ่าแมลง ค่าไถ และค่าเมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพ

- การมีกระบวนการที่ดีได้แก่ เมื่อใกล้ฤดูการปลูกข้าวโพด ช่วงประมาณเดือนมีนาคม - เมษายน ต้องมีการเตรียมการไถที่เพื่อไว้ปลูก การนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ปลูกข้าวโพดแทนแรงงานคน ที่รวดเร็วขึ้น เพื่อประหยัดเวลาและประหยัดค่าใช้จ่าย

- รายได้ผลผลิตที่ดีด้านคุณภาพและปริมาณที่เหมาะสม ได้แก่ ข้าวโพดให้ผลผลิตที่ดี ปริมาณเหมาะสม และขายได้ในราคาที่สูงกับการลงทุน

4.2 อาชีพการเลี้ยงโคนเนื้อ

- ปัจจัยนำเข้าที่ดีได้แก่ เงินกู้ยืมจากกองทุนเพียงพอที่สามารถซื้อโคมาเลี้ยงได้

- การมีกระบวนการที่ดีได้แก่ มีการรวมกลุ่มระหว่างผู้เลี้ยงโคนเนื้อด้วยกัน เพื่อไปซื้อโคมาเลี้ยง เพื่อมีอำนาจต่อรองราคา เมื่อซื้อโคให้ได้ในราคาถูก มีการทำคอกโคที่ถูกสุขลักษณะ มีการทำโรงเรือนที่เก็บหญ้าหรือฟางข้าวไว้ให้โคกินในฤดูขาดแคลน

- รายได้ผลผลิตที่ดีด้านคุณภาพ และปริมาณที่เหมาะสมได้แก่ วัวมีสุขภาพแข็งแรง อ้วนสมบูรณ์ ขายได้ราคาดี

4.3 อาชีพเลี้ยงโคนนม

- ปัจจัยนำเข้าที่ดีได้แก่ เงินกู้ยืมจากกองทุน เพื่อนำมาเป็นทุนสำรองใช้จ่ายในกิจการเดิมที่มีอยู่แล้ว

- มีกระบวนการที่ดีได้แก่ มีการผลิตเครื่องตัดหญ้า ตัดฟางขึ้นเองเพื่อลดค่าใช้จ่ายการทำโรงเรือนเก็บฟางไว้ให้โคกินในฤดูแล้ง มีการให้อาหารโคในปริมาณที่เหมาะสมของโคแต่ละตัว

- ผลผลิตที่ดีด้านคุณภาพ และปริมาณที่เหมาะสมได้แก่ แม้วัวสามารถผลิตน้ำนมได้ในปริมาณที่เหมาะสมคือน้อยโคหนึ่งตัวต้องให้น้ำนมวันละ 18 กิโลกรัม

4.4 อาชีพค้าขายของชำ

- ปัจจัยนำเข้าที่ดีได้แก่ เงินทุนที่กู้ยืมไปจากกองทุนเพื่อนำมาเป็นทุนสำรองใช้จ่ายในการประกอบอาชีพเดิมอยู่ก่อนแล้ว มีเพิ่มขึ้นจำนวน 1 ร้าน

- การมีกระบวนการที่ดีได้แก่ มีการแสวงหาสินค้าที่จะนำมาขายในหมู่บ้านจากหลาย ๆ ที่เพื่อนำมาเปรียบเทียบราคา เพื่อที่จะซื้อสินค้าที่ราคาถูกมาขาย มีการจัดร้านค้าให้สะอาดจัดสินค้าให้เป็นหมวดหมู่เพื่อสะดวกในการซื้อและการขาย

- ผลผลิตที่ดีด้านคุณภาพและปริมาณที่พอเหมาะได้แก่ ร้านค้ามีสินค้าหลากหลายและปริมาณเพิ่มขึ้น สินค้าเพียงพอต่อผู้บริโภคภายในหมู่บ้านทำให้การค้าขายดีและมีกำไรมากขึ้น

สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์

สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์การทำสารนิพนธ์ กรณีศึกษาบ้านหนองแก เพื่อทราบว่าบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติทั้ง 5 ข้อพบว่า

1. การเกิดกองทุน การเกิดกองทุน 1 ล้านบาทในหมู่บ้านหนองแกนั้นสามารถช่วยแก้ปัญหาในหมู่บ้านได้ระดับหนึ่ง กล่าวคือ ประชาชนในหมู่บ้านลดการเป็นหนี้ในระบบที่มีอัตราดอกเบี้ยสูงแต่การประกอบอาชีพของประชาชนในหมู่บ้านส่วนใหญ่ยังพึ่งพาธรรมชาติอยู่มาก เพราะแหล่งน้ำที่ใช้ทำการเกษตรของประชาชนยังไม่เพียงพอ จากการสัมภาษณ์ประชาชนพบว่าความต้องการที่ชาวบ้านอยากให้รัฐเข้ามาส่งเสริมเรื่องอาชีพเสริมให้กับประชาชน เพื่อให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้นโดยไม่ต้องรอผลผลิตหลักจากการเกษตรเพียงอย่างเดียว

2. ระบบการบริหารกองทุนพบว่า การบริหารกองทุนบ้านหนองแกค่อนข้างมีประสิทธิภาพเพราะประธานและคณะกรรมการหมู่บ้านเข้มแข็งและสมาชิกทุกคนให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

3. การเรียนรู้เพื่อพึ่งตนเอง พบว่า ประชาชนบ้านหนองแก มีโอกาสที่จะได้รับการเรียนรู้อยู่มากเพราะจะมีครูจากการศึกษาออกโรงเรียนมาให้ความรู้สัปดาห์ละ 1 ครั้ง และมีหอกระจายข่าวเพื่อส่งข่าวสาร

4. การสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจพบว่า ประชาชนบ้านหนองแกได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง มีการเอาหลักการทำเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในการประกอบอาชีพของผู้

5. การมีศักยภาพและความเข้มแข็ง คณะกรรมการมีความรู้ความยุติธรรมและสมาชิกภายในชุมชนหรือหมู่บ้านมีความสามัคคี มีการรวมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

ปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุวัตถุประสงค์

1. ปัจจัยด้านบวก มีดังนี้

- 1.1 การมีคณะกรรมการกองทุนที่เข้มแข็ง
- 1.2 การมีความสามัคคีในหมู่บ้าน
- 1.3 การมีความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
- 1.4 การมีผู้นำหมู่บ้านที่มีคุณธรรม
- 1.5 มีการประชุมรับ ฟัง ความคิดเห็นของสมาชิก

2. ปัจจัยด้านลบ มีดังนี้

- 2.1 มีประชาชนในหมู่บ้านบางส่วนอ่านหนังสือไม่ออกและขาดการเรียนรู้

2.2 ปัญหาด้านการพนัน

2.3 ปัญหาด้านยาเสพติด

การเกิดองค์กรและเครือข่ายของการเรียนรู้

การเกิดองค์กรและเครือข่ายของการเรียนรู้พบว่า ประชาชนที่ประกอบอาชีพเหมือนกัน เกิดการรวมกลุ่มกันภายในหมู่บ้าน หรือตำบล เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ซึ่งกันและกันเพื่อนำความรู้นั้นมาใช้ในการประกอบอาชีพ

ความเข้มแข็งของชุมชน

1. ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด พบว่า

1.1 ประชาชนในชุมชนหรือหมู่บ้านมีแหล่งเงินทุนกู้ยืมในการประกอบอาชีพเป็นเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน

1.2 ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านให้สามารถบริหารและจัดการกองทุนได้

1.3 เสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถและการแก้ปัญหาตามแนวทางเศรษฐกิจแบบพอเพียง

1.4 เสริมสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชน

1.5 กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศ

2. ความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนคติของประชาชนในท้องถิ่น พบว่า

2.1 ประชาชนในท้องถิ่นต้องมีรายได้เพิ่มขึ้น

2.2 ต้องให้คนในชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตและจัดการหมู่บ้านและชุมชนด้วย

ตนเอง

2.3 คนในชุมชนต้องถือคุณประโยชน์ต่อผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชน

2.4 ต้องมีการเชื่อมโยงการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชนหน่วยราชการและเอกชน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายและข้อเสนอแนะ

สรุปการติดตามผล

จากการติดตามประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านหนองแก หมู่ที่ 4 ต.วังไทร อ.ปากช่อง จ. นครราชสีมา สรุปได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

1. เพื่อทราบผลการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านหนองแก หมู่ 4 ต.วังไทร อ.ปากช่อง จ. นครราชสีมา
2. เพื่อให้ได้ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของหมู่บ้านในทัศนะของประชาชน บ้านหนองแก หมู่4
3. เพื่อทราบปัจจัยด้านบวก และด้านลบ ที่ส่งเสริมและขัดขวาง การบรรลุวัตถุประสงค์

ตามเจตนารมณ์ของรัฐบาล

วิธีดำเนินการ

การดำเนินการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านหนองแก ผู้ทำประเมินมีขั้นตอนดำเนินการดัง ต่อไปนี้

1. ศึกษาระเบียบ วัตถุประสงค์ และเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544
2. เข้าไปศึกษาสภาพการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหนองแก ตลอดจนปัจจัยต่าง ๆ ที่เอื้ออำนวยและเป็นอุปสรรคในการดำเนินงานของกองทุน
3. ผู้เขียนสารนิพนธ์ได้ใช้ค้นแบบทางความคิดเชิงระบบที่เรียกว่า “ซิฟฟ์โมเดล” ทารก้าหนดไว้ในหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตและจัดการการประเมินโครงการ มาวิเคราะห์กองทุนหมู่บ้านหนองแก และกำหนดตัวบ่งชี้ ตลอดจนตัวแปรที่ทำการเก็บข้อมูล
4. เก็บรวบรวมข้อมูลโดยอาศัยข้อมูลจากแบบบร.1 – บร.12 บางส่วนทำการเก็บข้อมูลเพิ่มเติม
5. นำข้อมูลที่ได้มาประมวลผลสังเคราะห์ตามประเด็นที่ต้องเขียนสารนิพนธ์ทั้งทางด้านบวกและด้านลบ

ผลการดำเนินการ

ผลการดำเนินการ กองทุนหมู่บ้านหนองแก หมู่ 4 ต.วังไทร อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา มีผลการดำเนินการ โดยใช้ต้นแบบทางความคิดเชิงระบบที่เรียกว่า “ซิฟฟ์โมเดล” แบ่งออกเป็น 2 ระบบคือ

1. ผลการดำเนินการหน่วยระบบ A หน่วยบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ พบว่า

1.1 คณะกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านหนองแก มีความเข้าใจวัตถุประสงค์ของรัฐบาลจัดตั้ง โครงการนี้ขึ้นมาเพื่อช่วยเหลือประชาชนในเรื่องเงินทุนเพื่อประกอบอาชีพ

1.2 เงิน 1 ล้านบาท ที่ทางรัฐบาลจัดสรรให้ยังคงอยู่ต่อไปด้วยการชำระคืนกับกองทุนเพื่อเป็น แหล่งเงินทุนหมุนเวียนให้กับสมาชิกรายอื่น ๆ ต่อไป

1.3 สมาชิกผู้กู้ที่ผ่านเกณฑ์การพิจารณาจากคณะกรรมการกองทุนมีคุณสมบัติครบถ้วนตามระเบียบกองทุนหมู่บ้านกำหนด

1.4 ทักษะคิดของประชาชนของหมู่บ้านหนองแก ที่มีต่อโครงการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ ส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อโครงการนี้ ที่รัฐบาลเห็นความสำคัญของปัญหา ความยากจนของประชาชนในประเทศ และทำให้เกิดการพัฒนาอาชีพ สร้างเงิน สร้างรายได้ แก่ประชาชนเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจระดับฐานรากอีกทางหนึ่ง

2. ผลการดำเนินหน่วยระบบ B คือหน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย พบว่า

2.1 ประสบการณ์ในการดำเนินกิจการของผู้กู้ส่วนใหญ่มักมีประสบการณ์ในแต่ ละอาชีพอยู่แล้ว ทำให้การสานต่อกิจการเดิมของผู้กู้เป็น ไปอย่างต่อเนื่อง

2.2 ความรู้ความสามารถของผู้กู้ พบว่า ผู้กู้มีความสามารถในการดำเนินกิจการพอสมควรเนื่องจากมีประสบการณ์มาก่อน เช่นผู้กุนำเงินมาใช้เพื่อเป็นทุนในการประกอบอาชีพ

2.3 อาชีพหลักของผู้กู้ ประชาชนส่วนใหญ่ของหมู่บ้านหนองแก มีอาชีพที่เหมือนกันคือ การทำไร่ข้าวโพด ทำสวนน้อยหน่า และเลี้ยงสัตว์

2.4 รายได้ของครอบครัวผู้กู้ พบว่า มีความแตกต่างกันไป และแต่ลักษณะของ การประกอบอาชีพและขนาดของกิจการ รายได้โดยเฉลี่ยของผู้กู้แต่ละราย คือประมาณ 40,000 – 50,000 บาทต่อปี

สรุปอภิปรายผล

1. การบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านหนองแก หมู่ 4 ต.วังไทร อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา บรรลุวัตถุประสงค์ทั้ง 3 ข้อ ได้แก่

1.1 การเกิดกองทุนของหมู่บ้านหนองแก หมู่ 4 พบว่า การที่ประชาชนในหมู่บ้าน ข้าราชการส่วนท้องถิ่น และข้าราชการระดับอำเภอ ให้การสนับสนุนให้เกิดกองทุนขึ้น

1.2 การบริหารจัดการกองทุนบ้านหนองแก มีการจัดโครงสร้างองค์กรอย่างชัดเจน มีการจัดตั้งคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านตามที่ระเบียบกำหนดและแบ่งหน้าที่ทำงานกันอย่างถูกต้องและชัดเจน

1.3 มีการเรียนรู้เพื่อพึ่งพาตนเอง กองทุนหมู่บ้านหนองแก หมู่ 4 เปิดโอกาสให้คนในชุมชนแสดงความรู้ความสามารถและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอย่างสม่ำเสมอ โดยการจัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ระดับหมู่บ้าน

1.4 การสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคม ในหมู่บ้านหนองแก หมู่ 4 มีการรวมกลุ่มประกอบอาชีพ เช่น กลุ่มกองทุนปุ๋ย กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เป็นการรวมกลุ่ม ก่อนหน้าที่จะมีเงิน กองทุน 1 ล้านบาท ปัจจุบัน ยังคงรวมกลุ่มกันอยู่ และเงินกองทุนยังคงอยู่

1.5 การมีศักยภาพและความเข้มแข็งของชุมชนในท้องถิ่น ในหมู่บ้านหนองแก หมู่ 4 ประชาชนส่วนใหญ่ มีความซื่อสัตย์ ร่วมมือร่วมใจมีความสามัคคีเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกัน

2. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลด้านบวกและด้านลบ

2.1 ปัจจัยด้านบวก

1. ประสบการณ์ที่ผ่านมาของคนในหมู่บ้านหนองแกที่ประสบความล้มเหลวมาก่อนจึงได้อาศัยเป็นบทเรียนที่คนในชุมชนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และรวมตัวกันเป็นกลุ่มในการประกอบอาชีพ

2. ความสามัคคี ความซื่อสัตย์ สุจริต ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และการช่วยเหลือซึ่งกันและกันของคนในหมู่บ้านเป็นสิ่งที่ช่วยผลักดันให้ การดำเนินงาน ในเรื่องกองทุน การรวมกลุ่มทำอาชีพของคนในหมู่บ้าน สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

2.2 ปัจจัยด้านลบ

1. ประชาชนในหมู่บ้านหนองแกบางส่วนยังมีสภาพเป็นลูกหนี้ของธนาคารและนายทุน ซึ่งมีอัตราดอกเบี้ยค่อนข้างสูง ทำให้ขาดเงินหมุนเวียน เพราะเงินส่วนหนึ่งต้องนำไปชำระหนี้ทำให้ไม่สามารถดำรงทุนให้เติบโตได้ในระยะนี้

2. ประชาชนบางกลุ่มยังเล่นการพนัน เล่นหวยใต้ดิน

3. อาชีพของประชาชนในหมู่บ้านหนองแกยังพึ่งพาธรรมชาติอยู่มาก หากปีไหนฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาลพืชผลทางการเกษตรก็จะได้รับผลเสียหาย

ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนคติของประชาชนกลุ่มเป้าหมาย

ความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชนบ้านหนองแก หมู่ 4 มีดังนี้

1. ความรักความผูกพัน และความเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน ของคนในหมู่บ้านทำให้เกิดความสามัคคี ร่วมมือร่วมใจกันทำงานเพื่อชุมชนอย่างแท้จริง

2. การจัดตั้งกลุ่มทำงานนับว่าเป็นรูปแบบการทำงานที่ประสบความสำเร็จ และมันคงมีการบริหารจัดการกลุ่มที่ดี

3. การที่มีผู้นำที่เข้มแข็ง เสียสละ มีความยุติธรรม มีการส่งเสริมให้คนในชุมชนเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ กล่าวคือ เมื่อเกิดปัญหาต้องฝึกฝนแก้ปัญหาด้วยตนเอง

ผลโดยตรงและผลกระทบต่าง ๆ

1. ผลโดยตรง เมื่อมีการบริหารกองทุนผ่านช่วงไปแล้วระยะหนึ่ง เมื่อสมาชิกผู้กู้เงินก่อให้เกิดรายได้ และสามารถนำเงินส่งคืนทั้งต้นและดอกเบี้ยก็จะทำให้กองทุนเติบโตขึ้น และเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนภายในหมู่บ้านต่อไป

2. ผลกระทบโดยตรง สมาชิกผู้กู้เงินจากกองทุนไปดำเนินโครงการสามารถ ปลูกเปลี่ยนการเป็นหนี้ในระบบและเพิ่มศักยภาพในการประกอบอาชีพ สร้างรายได้ ทำให้ฐานะทางเศรษฐกิจภายในชุมชนเข้มแข็งกว่าเดิม

3. ผลกระทบทางอ้อม วิถีชีวิตของคนในชุมชนเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขระเบียบข้อบังคับของกองทุนฯ กรณีศึกษาระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านหนองแก หมู่ 4 ต.วังไทร อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา

ข้อเสนอแนะที่ 1 คือ ระเบียบข้อบังคับข้อ 38 ว่าด้วยอัตราดอกเบี้ย (1) อัตราดอกเบี้ยร้อยละหนึ่งบาทต่อเดือน เป็นอัตราดอกเบี้ยที่ค่อนข้างแพง ควรให้ปรับลดอัตราดอกเบี้ยลงเป็นร้อยละห้าสิบสตางค์ต่อเดือน

2. ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการกองทุนฯ ของคณะกรรมการการศึกษาบ้านหนองแก หมู่ 4 ต.วังไทร อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา

ข้อเสนอแนะที่ 1 ควรให้คณะกรรมการกองทุนทุกคนศึกษาระเบียบข้อบังคับของกองทุนได้เข้าใจมากกว่าที่เป็นอยู่ เพราะเวลาที่สมาชิกไปขอรับคำปรึกษาจะได้ให้คำปรึกษาแนะนำให้กับสมาชิกได้ถูกต้อง

ข้อเสนอแนะที่ 2 คือเรื่องเวลา ควรให้คณะกรรมการรักษาเรื่องเวลา คือให้เข้าประชุมตามกำหนดหรือให้ตรงเวลามากกว่านี้

3. ข้อเสนอแนะนำเงินไปพัฒนากิจการอาชีพของสมาชิกเงินกองทุน

ข้อเสนอแนะที่ 1 คือควรให้สมาชิกที่กู้เงินไปพัฒนาอาชีพให้มีการจัดทำบัญชีด้วยเพราะจากการศึกษาและสัมภาษณ์พบว่ายังไม่มีการจัดทำบัญชี

4. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากผู้ทำสารนิพนธ์หลังจากเข้าไปศึกษาและประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ กรณีศึกษาน้ำหนองแก หมู่ 4 ต.วังไทร อ.ปากช่อง จ. นครราชสีมา

ข้อเสนอแนะที่ 1 ถึงแม้กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจะลดปัญหาการเป็นหนี้ในระบบให้กับประชาชนได้ในระดับหนึ่งแต่ยังมีประชาชนบางส่วนยังไปกู้เงินนอกระบบอยู่เพราะการกู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านได้ค่อนข้างน้อย ถ้าบริหารจัดการกองทุนไประยะหนึ่ง ถ้ากองทุนมีกำไรอยากให้เพิ่มวงเงินกู้ให้มากกว่านี้

ข้อเสนอแนะที่ 2 หน่วยงานของรัฐควรส่งวิทยากรไปให้ความรู้และช่วยพัฒนาภูมิปัญญาเดิมของชาวบ้านผนวกกับภูมิปัญญาใหม่ที่ทันสมัยเพื่อให้เศรษฐกิจของชุมชนเข้มแข็งและยั่งยืนอย่างแท้จริง

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ,สำนักงานสภาพัฒนาการศึกษ.สำนักงานมาตรฐานศึกษา.2545.ชุดชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง . ชุดวิชาประเมินเพื่อการพัฒนา. หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการจัดการและการประเมินโครงการตามโครงการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง พ.ศ.2545.นครราชสีมา:ห้างหุ้นส่วนจำกัด ทัศนทองการพิมพ์ ,2545
- กระทรวงศึกษาธิการ,สำนักงานสภาพัฒนาการศึกษ.สำนักงานมาตรฐานศึกษา.2545.ชุดชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง .ชุดวิชาวิจัยชุมชน. หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการจัดการและการประเมินโครงการตามโครงการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง พ.ศ.2545.นนทบุรี:บริษัท เอส.อาร์.พรินติ้ง แมสโปรดักส์ ,2545
- กระทรวงศึกษาธิการ,สำนักงานสภาพัฒนาการศึกษ.สำนักงานมาตรฐานศึกษา.2545.ชุดชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง .ชุดวิชาสารนิพนธ์. หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการจัดการและการประเมินโครงการตามโครงการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง พ.ศ.2545.นนทบุรี:บริษัท เอส.อาร์.พรินติ้ง แมสโปรดักส์ ,2545
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ.สำนักงาน.2544.คู่มือการดำเนินงานสำหรับคณะกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัดและอำเภอ เพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ.สำนักงาน.2544.คู่มือสำหรับประชาชนเพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ. สำนักงาน.2544. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ. สำนักงาน.2544. และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2544 ระเบียบ กรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ. พ.ศ. และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2544. กรุงเทพฯ:บริษัท สหพัฒนการพิมพ์ จำกัด.
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหนองแก หมู่ที่ 4. 2544. ระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหนองแก หมู่ที่ 4. นครราชสีมา.

- คณิต ไช้มุก. 2545. เอกสารการสอนวิชาการประเมินเพื่อพัฒนา. นครราชสีมา:มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี, 2545
- ทักษิณ ชินวัตร.2544.คำแถลงนโยบายของนายกรัฐมนตรีแถลงต่อรัฐสภา.สถานีโทรทัศน์ช่อง 9. 26 กุมภาพันธ์ 2544.
- พัฒนา กิติอาษา. 2545. เอกสารการสอนวิชา การวิจัยชุมชน. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. 2545.
- พลเดช ปิ่นประทีป. 2544. การมีส่วนร่วมแบบประชารัฐ.กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนหมู่บ้านแห่งชาติ, 2544.
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. 2545. “คู่มือนักศึกษา”หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการจัดการและการประเมินโครงการ, 2545.
- สุภาภรณ์ ศรีทองเพชร. 2545. แบบรายงานข้อมูลบร.1-บร.12 หมู่บ้านหนองแก หมู่ที่ 4. นครราชสีมา.2545.
- สำนักงาน. 2545. ปทุมธานี. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9(พ.ศ.2545-2549). สำนักงานจังหวัดปทุมธานี. 2544.
-2545. นโยบายสนับสนุน เอส.เอ็ม.อี. ของรัฐบาล. เคลินิวส์. 1 กรกฎาคม 2545. หน้า 8.
-2545. เอกสารประกอบการเรียนวิชาการประเมินเพื่อการพัฒนา เรื่อง”การประเมินผลกระทบของโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาการวางแผนระดับจังหวัด”. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. นครราชสีมา. 2545.